

Upravništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajniskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Izdatništvo: Cont. Corr. Post. No 11-3118
IZJELJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kr.
Italije in inozemstvu ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbija vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 12.—
za inozemstvo pa Lir 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucnijska ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Gravi danni arrecati nelle retrovie avversarie

Nuovi poderosi attacchi dell'aviazione dell'Asse contro l'isola di Malta

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 10 aprile 1942-XX il seguente bollettino di guerra No 678.

Nuovi scontri di elementi avanzati si sono risolti, in Cirenaica, a nostro completo vantaggio.

Nel corso delle operazioni di rastrellamento nel Sahara Libico e' stata accertata la distruzione di altri mezzi corazzati nemici.

In una serie di brillanti azioni l'aviazione ha arrecato danni considerevoli a

centri logistici delle retrovie avversarie: cacciatori tedeschi impegnati contro forti reparti similari hanno abbattuto quattro »Curtiss«, altro apparecchio, colpito dalla difesa controaerea di Gialo, precipitava nei pressi dell'oasi.

Anche su Malta grosse formazioni dell'Asse hanno rinnovato poderosi attacchi battendo con successo le opere portuali e navali dell'isola e sconvolgendone gli apparecchiamenti bellici. Cinque velivoli sono stati distrutti in combattimento dalla caccia germanica.

Huda škoda povzročena v sovražnem zaledju

Novi mogočni napadi osnega letalstva proti otoku Malti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. aprila 1942. vojno poročilo: Novi spopadi prednjih straž v Cirenaiki so se zaključili v našo korist.

V teku razčiščevalnih operacij v libijski Sahari je bilo ugotovljeno uničenje nadaljnjih sovražnih oklopnih vozil.

V vrsti odličnih akcij je letalstvo prizadelo občutno škodo oskrbovalnim središčem sovražnega zaledja. Nemški lovci, ki so se spustili v borbo z močnimi sovražnimi lovskimi oddelki, so sestrelili štiri letala tipa Curtiss, nadaljnje letalo, ki ga je zadelo protiletalsko topništvo v zeleznicah. Džalo, pa je treščilo v bližini zeleznice na tla.

Tudi na Malto so močni oddelki osnega letalstva obnovili svoje mogočne napade, pri čemer so z uspehom bombardirale pristanišče in pomorske naprave na otoku in povzročili nered v vojnih pripravah. Nemški lovci so v borbah v zraku uničili 5 sovražnikovih letal.

Siloviti letalski napadi na Malto

Rim, 10. apr. s. O bombnih napadih nemških letalskih sil na Malto, ki so bili omejeni v večeršnjem italijanskem nem-

škem vojnem poročilu, so se izvedele naslednje podrobnosti:

Ze zjutraj so velike skupine bombnikov in strmoglavcev bombardirale otok in povzročile nove požare in razdejanje med trdnjavami in pristaniškimi napravami. V La Valletti so bili večerj posebno hudo poškodovani doki in arzenali. Mnogo baterij protiletalskega topništva na otoku je bilo izločenih iz borbe. Več bomb po 1000 kg je zadelo tudi velik rezervoar vode. Druge težke bombe so razdelele delavnice in druge naprave v državnih ladjedelnici. Neki rusilec, ki se je pripravil na odhod iz luke, je bil hudo poškodovan. V bazenu je bomba težkega kalibra zadela pomol in ga razdejala. Tudi druge oskrbovalne naprave so bile hudo poškodovane.

V popoldanskih urah se je napad ponovil in nemška letala so bombardirala predvsem luko. Strmoglavna letala so napadla več postojank protiletalskega topništva in skladišča torpedov v luki Calatranu ob južni obali otoka, kjer so izbruhili veliki požari. Na letališču v Ca' Veneziji in v Luci so nemška letala v nizkih poletih poškodovala mnogo sovražnikovih letal in razdejala protiletalsko baterijo. Ponoči so se napadi na Malto ponovili.

Ameriška kapitulacija na Bataanu

Po šestih dneh japonske ofenzive je zaprosilo za premirje 60 tisoč ameriških vojakov

Sanghaj, 10. aprila s. »Tairukue« je objavil v posebnem poročilu z batanske fronte, da je poveljnik severnoameriških čet na polotoku Bataanu večerj zjutraj predlagal premirje. Poveljnik japonskih čet ga je pozval na razgovor v Roman ob vzhodni obali polotoka, da bi se dogovorila o podrobnostih kapitulacije.

Tokio, 10. aprila s. Japonski glavni stan potrjuje, da je komaj po 6 dneh japonske ofenzive na polotoku Bataanu 60.000 ameriških vojakov zaprosilo japonskega poveljnika za premirje.

Tokio, 10. aprila (Domei). O vojaškem položaju na polotoku Bataanu na Filipinih, odkoder je bilo že večerj javljeno, da je ameriško-filipinska obramba tik pred zrušenjem, je v petek popoldne japonski glavni stan objavil naslednje poročilo: Edinice japonske armade so 3. aprila, — na rojstni dan cesarja Jimmuja, ustanovitelja japonskega cesarstva, — pričele splošen napad proti filipinsko-ameriškim četam na polotoku Bataanu. Vojni položaj se razvija ugodno za japonske oborožene sile.

Tokio, 10. aprila (Domei). Z nekega japonskega letalskega oporišča na polotoku Bataanu javljajo, da so japonska letala večerj popoldne izvršila obsežne izvidniške operacije nad polotokom. Japonski letalci so dognali, da kolone japonske armade v nezastrženem zaledju prodirajo v južni smeri med neprestanim napadanjem zadnjih sovražnikovih zaščitnic. Japonska ofenziva se razvija proti obkoljenim oddelkom pod poveljstvom generala Weinwrighta in se japonski oddelki naglo bližajo važnemu ameriškem oporišču Mariuelu na konici Bataanskega polotoka. Japonski letalci so ugotovili, da divjajo na sovražnikovem oporišču veliki požari. Japonska letala so silovito napadla letališče v Mariuelesu in zanetila na vojaških zgradbah mnogostevilne požare. V odseku severno od Mariuelesa so japonska izvidniška letala opazila močne oddelke sovražnikovih čet, ki se v popolnem neredu umikajo v južni smeri.

Tokio, 10. aprila (Domei). Z japonskega oporišča na polotoku Bataanu javljajo, da so japonske čete 8. aprila popoldne popolnoma zasedle mesto Limay na jugovzhodnem delu Bataanskega polotoka, nasproti Manilskega zaliva. Glede na viharno prodornost japonske ofenzive so bile sovražnikove sile prisiljene umakniti se z jugovzhodnega dela polotoka. Prodiranje japonskih čet se nadaljuje in so japonski oddelki sovražniku neprestano za petami. Ko se je mesto Limay vdalo, so se nad njim dvigali gosti oblaki dima. Sovražnik se je očividno zpet poskušal svoje taktike »požarne zemlje« in je zažgal vrsto važnih poslopij v mestu.

Buenos Aires, 10. aprila s. Na sestanku z novinarji je severnoameriški vojni minister izjavil, da je štela vojska pod poveljstvom generala Wainwrighta na polotoku Bataanu 36.853 ljudi. Večji del ameriških in filipinskih vojakov pa je v borbah že padel ali pa so ga Japonci ujeli.

Hud potres na Bataanu

Tokio, 10. aprila (Domei). Dopolnil japonske poročevalske agencije, dodeljen japonskim četam na polotoku Bataanu poročajo, da je večerj ob 4.30 zjutraj po lokalnem času, več ur pred tem, ko so filipinske in ameriške čete na polotoku ponudile predajo strela ves Bataanski polotok močan potres. Glavni potresni sunek je trajal celih 5 minut. Zrušila se je vrsta poljskih kočev, v katerih živi domače filipinsko prebivalstvo. Na mnogih mestih je prišlo do udorov zemlje in zemeljskih plazov.

Kar se tiče predaje filipinsko-ameriških čet na bataanški fronti poročajo dopisniki japonske agencije le toliko, da znaša njih število približno 60.000 vojakov, katerih odpornost je bila docela razbita po ednoverni siloviti borbi, ki so jo Japonci pričeli 3. aprila. Podrobnosti o pogojih predaje do-

slej s pristojnega mesta še niso bile objavljene in zato tudi ni znano, ali so morali Japonci pristati na kake pogoje nasprotnega tabora.

Dva letalska napada na Corregidor

Tokio, 10. aprila (Domei). Z bojišča na polotoku Bataanu javlja posebni dopisnik japonske poročevalske agencije, da so japonska bombniška letala v četrtek izvršila dva silovita napada na trdnjavo Corregidor ob vstopu v Manilski zaliv. Navzile silovitemu zapornemu ognju sovražnega protiletalskega topništva so japonski bombniki odvrgli bombe na določene vojaške cilje in naprave v trdnjavi. Poročilo pravi, da so se po končanih napadih dvigali močni stebri črnega dima nad Manilskim zalivom.

Velike angleške izgube na Indijskem oceanu

Tokio, 10. aprila (Domei). Japonski glavni stan je v petek popoldne objavil naslednje poročilo o novih uspehih japonskih pomorskih in letalskih sil na Indijskem oceanu:

Japonske pomorske in letalske edince, ki operirajo na Indijskem oceanu, so 9. aprila potopile 10.850-tonsko britansko letalsko matično ladjo »Hermes«, 9100-tonsko križarko razreda »Birmingham« in 7500-tonsko križarko razreda »Emerald«. Nadalje so japonske edince hudo poškodovale 7220-tonsko križarko razreda »Leander« v operacijah pred Trintomaleom na otoku Ceilonu. Japonci so uničili tudi en rušilec, eno patrolno ladjo in 6 drugih ladij, dočim je bilo sestreljenih 46 sovražnih letal, nadaljnjih 6 pa se je gorečih zrušilo v morje. Japonske sile so razen tega prizadele sovražniku hudo škodo na vojaških objektih.

Komunike pripominja, da japonske pomorske sile pri teh svojih akcijah niso utrpele nobene škode, pač pa je bilo izgubljenih 10 japonskih letal.

Stockholm, 10. aprila. d. Iz Londona poročajo, da je bila tamkaj službeno objavljena izguba angleške letalske matične ladje »Hermes« na Indijskem oceanu. Londonsko poročilo pravi, da se je pretežni del posadke rešil na kopno, ker so japonska letala potopila ladjo samo 10 milj od obale otoka Ceylona.

Nove japonske okupacije

Tokio, 10. aprila (Domei). Japonski glavni stan je v petek popoldne objavil, da so japonske mornariške edince 31. marca popolnoma zasedle britanski otok Christmas, ki leži 350 km južno od otoka Jave na Indijskem oceanu. Otok Christmas je važen zaradi svojih bogatih nahajališč fosfatov.

Japonska sodba o indijskem vprašanju

Izjava zastopnika japonske vlade

Tokio, 10. aprila (Domei). Službeni zastopnik japonskega informacijskega urada Tomokazu Hori je na današnji tiskovni konferenci podal komentar k britanskim kompromisnim predlogom za rešitev indijskega vprašanja. Na osnovi informacij, ki so na razpolago, predvidevajo ti kompromisni predlogi namreč imenovanje posebnega indijskega obrambnega ministra ter indijskega zastopnika v britanskem vojnem kabinetu, kakor tudi v zavezniškem »pacifičnem vojnem svetov«. Te izpremenjene britanske predloge je japonski vladni zastopnik označil kot smešno igro, čeprav je nanje pristalo nekaj indijskih voditeljev, ki pri tem zasledujejo svoje lastne interese. Hori je ponovil, da bo tako dolgo dokler Indijci kot celota ne bodo odklonili britanskega načrta, ostala njihova goreča želja po neodvisnosti in osvoboditvi izpod jarma britanskega imperializma neuresničena. Naglasil je, da je bilo stališče Japonske napram Indiji popolnoma razčiščeeno z izjavami odgovornih japonskih uradnih osebnosti, ki so posebno važnost pripisovali dejstvu, da mora Indija nadaljevati svoje prizadevanje v započetni smeri, in je pripomnil, da ne bo minilo več dolgo časa, ko bo zajamčena bodoča varnost indijskega prebivalstva. Na koncu je Hori izjavil, da smatra predloženi britanski sporazum edinele kot »titularno odklivanje, ki pa ne more v osnovi rešiti indijskega vprašanja«.

Gandhijeva izjava

Rim, 10. aprila s. Londonski »Daily Mail« je objavil razgovor, ki ga je imel njegov poročevalec v New Delhiju z Mahatmo Gandhim o indijskem problemu. Na vprašanje novinarjev o stališču glede na japonsko nevarnost, je Gandhi izjavil, da bo vpadnike pustil v deželo brez odpora, da pa jih ne bo podpiral. Narod, ki je brez orožja, kakor je indijski, ne more ničesar podvzeti proti narodu, ki je tako močan in oborožen, kakor je japonski. Na pripombo novinarja, da bi bilo morda boljše boriti se, če bi bilo dovolj orožja na razpolago, je Gandhi izjavil, da je v načelu proti vsakemu razdejanju.

Tudi »Daily Telegraph« je objavil poročilo o razgovoru z Gandhim o sedanjem političnem problemu v Indiji. Na mnogo vprašanih in argumentacij poročevalca je kratko odgovoril: Indije ne dam Angličem. Rajši bom dovolil, da se Japonci izkrcajo in borijo se bom proti njim s pasivno resistenco. Dodal je, da so Kitajci napravili hudo napako, ko so se unili Japoncem. Kitajski bi bila boljše storila, če ne bi začela vojne proti Japoncem. Kar se tiče Indije, je dejal, bi bilo ošabno boriti se proti Japon-

Tokio, 10. aprila s. Japonski glavni stan poroča, da so japonske pomorske edince izvršile zasedbo otoka na Natal, ki leži približno 350 km južno od Jave na Indijskem oceanu.

Boji v Birmi

Bangkok, 10. aprila d. Poročila o vojaškem položaju v Birmi postajajo zelo redka in ne navajajo nobenih podrobnosti o borbah. Zdi se, kakor da je na bojišču zavlada relativna tišina, vendar pa je treba računati s skorajšnjimi novimi japonskimi udarci večjega obsega.

Curtin o položaju na Daljnem vzhodu

Sanghaj, 10. aprila d. Avstralski ministriški predsednik Curtin je danes označil vojaški položaj zaveznikov na Daljnem vzhodu kot nezadovoljiv. Naglasil je, da so današnje vojne vesti slabe in je pozval za veznike, naj v tem času, ki je morda odločilen za usodo zaveznikov, z vsjo nujnostjo izpolnijo svoje naloge. Zelo značilno je Curtin pripomnil, da bi za rešitev Avstrali je bilo potrebno, da zavezniki žrtvujejo »najmanj vse, kar imajo, in da e čas, ko bi morali izpolniti dolžnosti, ki jih imajo napram Avstraliiji«.

Sanghaj, 10. aprila d. Avstralijske vse bolj uvideva, da postaja od dneva od dneva do dneva bolj izolirana in da se v svoji obrambi lahko zanaša edinele še na svoja »astna sredstva«. Kakor javljajo iz Melbourne, je avstralski vojni svet sklenil, da bo zaradi naraščajočih potreb letalstva naglo zgrajena v Avstraliiji nova tovarna za pridobivanje aluminija. Stroški so preračunani na približno trideset milijona funtov.

Nesreča transportnega letala v Port Darwinu

Buenos Aires, 10. aprila s. V Melbourne je bilo objavljeno, da se je ponesrečilo v Port Darwinu prevozno letalo, ko je pristajalo v tamkajšnjem pristanišču. Na letalu je bilo 15 potnikov. Dva sta utonila.

Šigemicu pri Toju

Tokio, 10. apr. (Domei.) Japonski ministriški predsednik general Tojo je imel večerj razgovore z japonskim veleposlanikom pri nacionalni vladi v Nankingu Šigemicuem. Japonski poslanik se trenutno mudi na obisku v japonski prestolnici.

Razmejitve med Indokino in Siamom

Saigon, 10. aprila d. Japonska komisija za razmejitve med Francosko Indokino in Siamom je odpotovala v Battambang v pokrajini Kambodži, kjer bo pričela razmejitvena dela.

Vstaja Kurdiv v Iranu

Ankara, 10. aprila d. Po poročilih iz Teherana britanskim in sovjetskim četam še vedno ni uspelo udušiti vstaje Kurdiv. Po informacijah iz iranske prestolnice, so bile večerj poslone nadaljnje čete iz Mešeda v posamezne dele pokrajine. Čorošan, v kateri divja vstaja. K kurdski vstaji, ki zadaja nemalo preglavic sovjetskim in angleškim okupacijskim četam, je treba pripomniti, da šteje plemo Kurdiv približno 3 milijone duš, kar predstavlja petino celokupnega prebivalstva Perzije.

Ankara, 10. apr. s. Iz Teherana se doznava, da se upor Kurdiv še vedno širi in da so morale oblasti poslati ojačenja, da bi obvladale položaj.

Beg kapitala iz Severne

v Južno Ameriko

Buenos Aires, 10. aprila. Čim bolj pada vrednost papirjev na severnoameriških borzah, tem bolj se opaža odtok kapitala iz ameriškega gospodarstva. Kapitalisti Zedinjenih držav beže s svojim denarjem v Južno Ameriko, zlasti v Argentino in v Čile, kjer upajo najti primernejše investicije za svoj denar. Vojna je namreč po priznanju samih ameriških listov znatno povečala že obstoječe težave ameriškega gospodarstva glede oskrbe s surovinami. Tako govorijo o pravi krizi surovega železa in železne rude ter o pomanjkanju drugih kovin. (Ultimote notizije).

Omejitev gradenj v Ameriki

Lizbona, 10. apr. d. Po informacijah iz Washingtona je ameriški urad za vojno proizvodnjo izdal vrsto nadaljnjih ukrepov, ki jasno izpričujejo, kako so ameriški vojni načrti obremenili ameriški gospodarski stroj preko njegove zmogljivosti. Tako je bil sedaj urad za vojno proizvodnjo prisiljen prepepeljati vsako gradnjo nadaljnjih stanovanjskih hiš, trgovskih poslopij in cest, ako niso prav nujno potrebna. Tudi vsa popravila na tih objektih se bodo morala odložiti na kasnejši čas. Za vsakršno gradnjo, katere stroški presegajo 500 dolarjev, bo v bodoče potrebno posebno uradno dovoljenje.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Nemško vojno poročilo

Na polotoku Kerču uničenih 56 sovjetskih oklopnih voz

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 10. apr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na polotoku Kerču je bil v obrambi proti napadom, ki so bili v premoči in so jih podpirali oklopi vozovi ter letala; dosežen popoln uspeh. Poleg hudih krvavih izgub nasprotnika je bilo po desetih vesteh uničenih 56 sovražnikovih oklopnih voz, nadaljnjih 26 pa je bilo onesposobljenih za kretanje.

V raznih drugih odsekih vzhodne fronte so bili lastni napadi uspešni. Ob Volhovu je bila skupina sovjetski čet obkoljena in uničena.

V severni Afriki je bilo v boju izvidniških čet uničenih ali pa zaplenjenih več angleških oklopnih izvidniških voz in topov.

Nemška bojna, strmoglavna in lovška letala so nadaljevala podvigne in ponoči napade na otok Malto. V mestnih ladjedelnih, pristaniških napravah in dokih, kakor tudi na letaliških napravah so povzročile bombe nadaljnje hude poškodbe.

Na angleški južni obali so nemška lahka bojna letala zadela z bombami v polno neko plinarno. Zaradi eksplozije enega izmed gazometrov so nastale hude poškodbe v tovarniških napravah v otolici.

Nad Nemškim zalivom je mornariško topništvo sestrelilo tri angleške bombnike.

S finskega bojišča

Helsinki, 10. apr. d. O vojaškem položaju na finskem bojišču poročajo, da je bila večerj delavnost topništva na Karelski ozi na obeh straneh šibkejša kakor običajno. Finsko topništvo je uničilo manjše sovražnikovo municijsko skladišče, nekaj lesenih zaklonišč in bunkerjev. Finska pehota je odbila napad manjše sovražnikove izvidniške skupine.

Tudi na ožini Aunus je bilo delavno finsko topništvo, ki je med drugim zažgalo eno izmed dveh sovražnikovih taborišč, uničilo nekaj utrbenih naprav in razpršilo sovražnikovo izvidniško skupino. Tu je finska pehota zavrnila več sovražnikovih izvidniških oddelkov, ki so se skušali približati finskih četam. Finska patrila je uničila velik sovražnikov bunker.

V južnem odseku je bilo običajno delovanje topništva in pehotnih oddelkov. Z metalci min in protitankovskim topništvom je bilo uničeno neko gnezdo sovražnikovega odpora.

V severnem odseku fronte so finski in nemški udarni oddelki zasedli neko mesto in je izgubil sovražnik v spopadu približno 120 padlih. V istem odseku je bila uničena tudi ena sovražnikova sprednja postojanka. Finsko letalstvo je tu bombardiralo sovražnikovo motorna prevozna sredstva. Sestreljeno je bilo v letalski borbi pri Rukajaviju še nadaljnje sovražnikovo bombno letalo. V sredjo zjutraj je sovražnik s številno premočjo napadel otok Suur-Tytarsaari v južnem delu Finskega zaliva. Finska posadka je napad odbila in prizadela sovražniku, ki se je umaknil na področje Lava-

narija, hude izgube. Doslej je bilo naštetih več sto padlih boljševikov, dočim so bile finske izgube izredno majhne.

Turški general o položaju na vzhodnem bojišču

Carigrad, 10. apr. General Erkilat je objavil v listu »Džumhuriet« članek o položaju na vzhodnem bojišču. Pisec trdi med drugim, da je dolga zimska borba zelo obrabila sovjetske oborožene sile, ne da bi njihova ofenziva rodila kake večje uspehe. Sovjetske izgube, nadaljuje turški vojaški strokovnjak, so bile nedvomno neprimerno večje kakor nemške. Pri vsem tem pa Rusi ne morejo nadomestiti vojnih potrebščin, ki so jih izgubili v zimskem času, medtem ko je večina tvornic in naprav vojne proizvodnje v nemški posesti. Razen tega ne more Sovjetska zveza pričakovati učinkovite pomoči od Angležev in Američanov, kajti pot na Vladivostok je zaprta, ona preko Bassore pa je praktično neuporabna. Ob začetku vojne na vzhodnem bojišču so razpolagali Rusi z večjimi količinami vojnih potrebščin in mehaničnimi vozili kakor os, navzile temu pa so bili poraženi. Svoja razmišljanja zaključuje pisec z domnevo, da se mu zdi skoraj nemogoče, da bi mogla sovjetska vojska vzdržati bližnjo nemško ofenzivo. (Piccolo.)

Ostra kritika o angleški poročevalski službi

Rim, 10. apr. Londonska revija »Sphere« zelo ostro kritizira angleško poročevalsko službo iz Rusije. Medtem ko so Rusi glede poteka vojnih operacij zelo rezervirani, piše revija, se angleški vojni dopisniki na vzhodnem bojišču trudijo na vse načine, da bi prikazali posamezne vojaške akcije na tem bojišču kot ugodne za Ruso. Tako so bili zadnje tedne sovjetski vojni komunikaciji zelo lakonični in kratki, medtem ko so angleški listi sfabricirali po svojih dopisniških prave »zmagoslavne načrte«. Razen tega so angleški listi že večkrat pod velikimi naslovi napovedali uničenje te ali one nemške armade ali proboj nemških bojnih črt. Dolge tedne so potem njih čitatelji zamažali na potrditve takšnih zmag, v kolikor se takšne preurazjene vesti celo niso izkazale kot izrodki fantazije angleških dopisnikov na vzhodnem bojišču. Vse to je seveda v angleški javnosti zbudilo dvome v verodostojnost uradnih vojnih poročil. (Piccolo.)

Napad na dva parnika ob portugalski obali

Lizbona, 10. apr. d. Iz luke Porto javljajo, da je v noči na četrtek letalo neznane narodnosti preletelo v bližini kopališča Espinho dva parnika, katerih narodnost prav tako ni bil ugotovljena. Letalo se je nato oddaljilo v južni smeri, obe ladji pa sta takoj nato pričeli spuščati rakete, s katerimi sta kilcali na pomoč. Portugalska reševalna ladja Carvalho Araujo je iz luke Lexoes nemudoma odplula na pomoč. Rezultat reševalne ekspedicije še ni znan.

Svečanosti v Zagrebu

Vodja izredne delegacije italijanske vlade in fašistične stranke pri Poglavlju

Zagreb, 10. aprila. s. Vodja izredne delegacije italijanske vlade in fašistične stranke Eks. De Cicco, ki je prišla na proslavo prve obletnice neodvisne hrvatske države, je bil večeraj kmalu po svojem prihodu v Zagreb v spremstvu poslanika Casertana in načelnikov fašistične delegacije in vojaške misije ter drugih italijanskih osebnosti v avdijenci pri Poglavlju. Ob tej prilici je Poglavlje takoj nagovoril: Čast mi je, da vam v Ducejevem imenu, v imenu fašistične stranke, Crnih srac in vsega italijanskega naroda izražam najtoplejša čestitka. Obnova vaše dežele pomeni uresničenje stoletnega sna hrvatskega naroda in je obnem v skladu s aspiracijami Italije, ki hoče imeti ob svojih mejah uniforme etnične države, ki ne bodo v službi nikakega zaščitnika ter bodo ponosne, na svojo lastno neodvisnost in svobodo. Italija čuti, da je tako mlada Hrvatska država in zato z velikim prijateljstvom zasleduje njen razvoj v zgodovini nove Evrope, ki ga naglo in varno usmerja v bodočnost. Neodvisna Hrvatska država je prvi biser v pomladi narodov, ki se dviga iz ognja in krvi te vojne. Njena sreča naj bo znamenje zmage.

Poglavlje se je zahvalil za pozdrav in čestitke Duceja, grofa Ciana, svojega osebnega prijatelja in vsega italijanskega naroda. Hrvatska je dolžna neskončno hvaležnost Italiji, fašizmu je navdahnili hrvatski narod z željo po svobodi in je podprl njegov pokret za osvoboditev. Italija se lahko zaradi tega zanese na prijateljski, iskreno zavezniki in ob vsakem času privrženi narod ob svojih svetih mejah. Izjavil je, da so mu čestitke italijanskega naroda o priliki hrvatskega praznika tem dražje, ker je to tudi praznik italijanskega naroda. Vzkliknil je v pozdrav Duceju in grofu Cianu, Kralju in Imperatorju in se spomnil nazadnje zvez, ki vežejo hrvatstvo s slavnim Savojskim domom, iz katerega izhaja tudi nova hrvatska dinastija.

Sprejem posebne italijanske vojaške misije

Zagreb, 10. aprila. s. V Zagreb je prišla posebna vojaška misija pod vodstvom armijskega generala Eks. Maria Roatte, ki bo zastopala načelnika glavnega stana italijanskih oboroženih sil grofa Cavallera pri proslavi prve obletnice Neodvisne Hrvatske Države. V delegaciji so general armijskega zbora Eks. Robotti, brigadni general Blasio, načelnik štaba II. Armije, polkovnik Gallo, načelnik štaba XI. Armijskega zbora, in Castellani, zastopnik zunanjega ministrstva pri II. Armiji. Na postaji so delegacijo sprejeli poslanik Casertano, general Oxilia, načelnik svetnik Balestra di Mottola kot načelnik fašistične delegacije pri ustaškem pokretu in druge osebnosti. Poglavlje je pri sprejemu zastopal maršal Kvaternik v družbi večjega števila višjih oficirjev. Eks. Roatta je pregledal častno četo Crnih srac in oddelke hrvatske vojske ter Ustaše. Delegacija je bila pozneje pri Poglavlju, ki se je z njo prisrčno razgovarjal.

Proslava prve obletnice Neodvisne Hrvatske Države se je pričela že večeraj z veliko revijo čet. Ob tej prilici so velike množice ljudi pridile navdušene manifestacije za Poglavlje in državo. Čete so defilirale po trgu sv. Marka mimo častne tribune, na kateri so bili Poglavlje, člani vlade, zastopniki diplomatskega zbora, tuje delegacije, in sicer italijanska, nemška, rumunska, madžarska in slovaška. Defile je trajal nad 3 ure. Po vseh lokalnih in trgovskih so po izložbenih oknih izpostavili slike Poglavlja, Hitlerja in Duceja. Mesto je vse v zastavah. Snoči je bilo svečano razsvetljeno. Zvočniki so prenašali govor, ki ga je imel Poglavlje 10. aprila leta 1941. ob razslu bišve Jugoslavije in osvoboditvi Hrvatske.

Dar generala Oxilia maršalu Kvaterniku

Zagreb, 10. apr. s. V okviru posebne svečanosti je večeraj načelnik italijanske misije na Hrvatskem general Oxilia izročil maršalu Kvaterniku celo serijo knjig z Ducejevimi govori, shranjenimi v posebni umetniško izdelani omarici. Na omarici je napis »Maršalu Kvaterniku, general Oxilia, 10. aprila 1942. ob obletnici Neodvisne Hrvatske Države. Svečanost je bila v veliki dvorani ministrstva za narodno obrambo in je bila okrašena s italijanskimi, nemškimi in hrvatskimi zastavami ter s slikami Poglavlja, Duceja in Hitlerja. Udeležili so se generali Laxa, Perčević, Milic in drugi višji oficirji. General Oxilia je imel kratak govor, v katerem je obeležil simbolični pomen daru in naglasil, da predstavljajo Ducejevi govori bistvo fašistične doktrine, na katero se je opri ustaški pokret. Poveljeval je maršala Kvaterniku kot enega izmed prvih stvariteljev hrvatskega preporoda. Opozoril je, da se je realizirala Ducejeva napoved o svobodi naroda, in je nazadnje izrazil prepričanje, da se bodo še poglabile zveze med ustaško državo in italijanskimi oboroženimi silami.

Maršal se je toplo zahvalil in je opozoril, da je že 1. 1918 v razgovoru, ki ga je imel v Zagrebu s italijanskim konzulom, izrazil mnenje, da Jadransko morje, marveč drugi obe deželi. Duce je bil prvi, ki je podprl Poglavlje in Italija je bila za vse hrvatske politične emigrante druga domovina. To dobro vedo hrvatski ustaši, ki so uživali v Italiji vse drugačno zaupanje kakor pa v Franciji, Belgiji ali v drugih deželah, kjer so jih preganjali in zapirali. Maršal se je spomnil tudi svojega zadnjega obiska v Italiji in razgovora z Ducejem. Izjavil je, da bo dar, ki mu je zelo drag, izročiti muzeju hrvatskih oboroženih sil. Nazadnje je izrazil prepričanje, da bosta oboroženi sili obeh držav v bodoče zmerom tesneje sodelovali v duhu tovarištva, ki ga hoče Duce in Poglavlje.

Svečanost se je zaključila z vzklikanjem Duceju in Poglavlju.

Hitler Poglavlju

Berlin, 10. aprila s. O priliki obletnice ustanovitve Nezavisne Države Hrvatske je Hitler poslao Poglavlju brzojavko s čestitkami. Podobno brzojavko je Poglavlju poslao tudi nemški zunanji minister Ribben-

trop. Posebno nemško poslanstvo pod vodstvom šefa protokola ministra Dörnerga je odpotovalo v Zagreb, da bi prisostvovalo slavnosti, prirejenim ob obletnici državne ustanovitve.

Čestitke Ekscelence Visokega Komisarja

Ljubljana, 10. aprila.

O priliki prve obletnice ustanovitve Neodvisne Države Hrvatske je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino poslal hrvatskemu konzulu v Ljubljani poslanico z iskrenimi željami za procvit mlade države in toplimi čestitkami za njeno bodočnost in za bodočnost Poglavlja.

Proslava v Ljubljani

Ljubljana, 10. aprila.

Danes je Neodvisna Država Hrvatska proslavila prvo obletnico ustanovitve. Tudi v Ljubljani je bil hrvatski narodni praznik proslavljen na slovesen način ob sodelovanju najvidnejših predstavnikov civilnih in vojaških oblasti.

Ob 10. dopoldne je bila v stolnici slovesna zahvalna služba božja. Udeležili so se konzul Nezavisne Države Hrvatske dr. Antun Zvonimir Ivanič, Eks. Visoki Komisar Emilio Grazioli in poveljnik armadnega zbora Eks. general Robotti. Razen teh so bili navzoči Orlando Orlandini s številnimi zastopniki fašistične stranke in organizacij, nalaže polnoštevilno osebje konzulata Nezavisne Države Hrvatske v Ljubljani in mnogi člani hrvatske kolonije v Ljubljani. Po službi božji je bil slovesen »Te Deum«.

V dopoldanskih urah je bil v lepo okrašenih prostorih konzulata Nezavisne Države Hrvatske v proslavo praznika slovesen sprejem najvišjih predstavnikov civilnih in vojaških oblasti.

Kongres novinarjev v Benetkah

Benetke, 10. aprila. s. Glede na to, da se danes prične evropski novinarski kongres v Rimu, se je večeraj sestal direktorij zveze novinarskih organizacij in sindikatov pod vodstvom kapetana Weissa. Seje so se udeležili zastopniki Nemčije, Italije, Madžarske, Rumunije, Bolgarije, Slovaške in Hrvatske. Direktorij je določil program kongresa, ki se prične danes dopoldne v Doževi palači. Na kongres je prišlo 300 vinarjev iz 12 držav.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 10. aprila d. S pristojne nemške vojaške strani javljajo, da no nemška borbena letala večeraj izvršila vrsto oboroženih izvidniških poletov nad britanskim otočjem. Druga nemška bojna letala so v spremstvu lovskih bombnikov uspešno bombardirala mesto Worthing na južni obali Anglije. Pri tem napadu je eksplozirala neka plinarna v vzhodnem delu mesta in je en gazometer izdelat v zrak. Hudo so bombe poškodovale industrijska podjetja v okolici mesta. Vsa nemška letala so se s teh poletov nepoškodovano vrnila na svoja oporišča.

Policijski škandal v New Yorku

Lizbona, 10. aprila d. Iz New Yorka javljajo, da je postala tamkajšnja policija predmet velikega javnega škandala, v katerem je moralo nastopiti sedaj državno tožilstvo. 49 policijskih uradnikov v New Yorku je bilo ovadenih zaradi sprejemanja podkupnin od nekega podjetja, ki je vzdrževalo prepovedane igralnice. Obtoženi policijski uradniki in agenti so prejemali na leto nad milijon dolarjev za molk. Omenjeno podjetje je vzdrževalo igralnice v mnogih okrajih New Yorka, posebno pa v predmestju Brooklyn. Igralsko sodjetje je obratovalo z glavnico 100 milijonov dolarjev.

Velik požar v salvadorski luki

Buenos Aires, 10. aprila s. Požara, ki je izbruhnil v luki Acacuyutla (San Salvador) o katerem smo že poročali, ni bilo moč ugasniti in je ogenj skoro povsem uničil mesto. Pogorela so vsa javna in zasebna poslopja v pristaniškem predelu, tako da je 2.500 družin ostalo brez strehe. Škoda se ceni na več milijonov dolarjev.

Nemško-bolgarsko sodelovanje v prehrani

Sofija, 10. apr. d. Ministerjalni direktor nemškega ministrstva za prehrano Walter je prišel večeraj skupaj s tiskovnim šefom tega ministrstva z letalom v Sofijo, kjer se bo sestal z bolgarskim kmetijskim ministrom Kuševom. Direktor Walter je prišel v Sofijo kot osebni zastopnik nemškega ministra za prehrano Darreja.

Izmenjava rumunskih fondov v inozemstvu

Bukarešta, 10. aprila. Generalni tajnik v finančnem ministruvstvu bo v kratkem odpotoval v Švico in na Švedsko, da bi se v obeh teh dveh državah dogovoril glede izmenjave finančnih fondov rumunske države, nahajajočih se v inozemstvu. (Ultimote notizije).

Nesreča grške jadrnice

Smirna, 10. aprila. s. V bližini otoka Kanli se je pripetila huda nesreča. Grška jadrnica »Enderani«, na kateri je bilo 236 potnikov, je zajel vihar in jo vrgel na skale. 26 potnikov se je rešilo na obalo. Usoda ostalih ni znana.

Potres v daljavi

Florenca, 10. aprila s. Direktor kseminskega observatorija pater Copeda je sredi objavil, da so seizmografi observatorija ob 16.53.47 registrirali močan potres. Epicenter potresa je bil v oddaljenosti 9400 km. Na potresnem področju je nedvomno nastala velika škoda.

Obnovite naročnino!

Obletnica vkorakanja italijanskih čet v Ljubljano

Danes, na obletnico vkorakanja Italijanskih čet v Ljubljano, bodo javna in zasebna poslopja v mestu okrašena z zastavami od zore do mraka.

Antun Zvonimir Ivanič, hrvatski konzul v Ljubljani:

Za obletnico ustanovitve Nezavisne Države Hrvatske

Pred letom dni je hrvatski narod našel samega sebe. Dosegel je cilj, za katerim je stremel devet stoletij.

Za mnoge bodo imele te besede prizvok fraze. Za nas, ki smo doživeli in preživeli te zgodovinske trenutke, pa so nelzpremenljiva resnica, katere pomen bomo prenesli na bodoča pokolenja.

Zgodovina hrvatskega naroda v zadnjem tisočletju je zgodovina borbe, borbe z orožjem v roki proti navalom vzhodnih plemen in narodov, ki so pretili preplaviti vsi Evropo in uničiti njeno kulturo, kakor tudi politične borbe, ki je vedno težila k popolni državni samostojnosti.

Zaradi neprecenljivega zasluga na bojnem polju je nadel papež Leon X. v XVI. stoletju Hrvatoma znani in častni pridevek: »Antemurale christianitatis«. Kljub vsem tem zgodovinskim zaslugam in kljub vsem naporom, pa je šele pred letom dni uspelo Hrvatoma ustvariti svoj politični ideal.

Ko so tako imenovane zapadne demokracije ob koncu svetovne vojne leta 1918 proglasile načelo samoopredeljenja narodov kot občo svetinjo, je zadel Hrvate najtežji udarec. V nasprotju z jasno izraženo voljo hrvatskega naroda je bila Hrvatska združena s Srbijo in na ta način nasilno iztrgana iz srednjeevropskega življenjskega prostora, v katerega je po svoji tradiciji in kulturi, veri, zemljepisnem položaju in gospodarskih potrebah skozi stoletja pripadala.

S tem nasilnim činom je nastala za Hrvate najtežja doba. Službena beogradska »jugoslovanska« politika je zanikala ekstenzno hrvatskega naroda in ga dosledno imenovala plemu. Hrvatoma je bila prepovedana uporaba njihovega slavnega imena in narodne zastave. Samo radi prepevanja domoljubnih pesni je na tisoče Hrvatov napolnjevalo zapore in prenašalo najbolj zverinska mučenja. Poleg tega so bili hrvatski kraji bišve Jugoslavije izpostavljeni najstrašnejšemu gospodarskemu izkoriščanju.

Naravno je, da je tako postopanje moralo izzvati še večje reakcije. In v resnici se je hrvatski narod zbral okrog svojega voditelja in učitelja Stjepana Radića. Toda ne za dolgo. Zločinaška roka srbskega plačanca mu je sredi zloglasnega beogradskega parlamenta iztrgala njegovega voditelja.

Nade srbskih vladodržev, da bo s tem omagal odpor hrvatskega naroda, se niso izpolnile. Niti najtežja strahovlada beogradske diktatorske režimov ni bila v stanju zlomiti Hrvatoma skozi stoletja vsa eno željo po svobodi in neodvisnosti.

V tem času stopa v središče osvobodilne borbe svetli lik Poglavlja. Uvidel je, da z Beogradom ni mogoče nikarkoli sodelovanje in je zato odšel v inozemstvo, da od tam izgradi pota za narodno osvoboditev. Istočasno je uvidel, da bo mogla Hrvatska uresničiti svoje sanje samo z naslonitvijo na one velesile srednje Evrope, ki so bile tudi poprej, v toku zgodovinskega razvoja, politično in kulturno najodve povezane s Hrvati, in katere so si pod vodstvom svojih mladih narodnorevolucijskih pokretov postavile za nalogo rušenje versalleskega diktata. To sta fašistična Italija in nacionalno socialistična Nemčija.

Istočasno se obrne Poglavlje s svojo državniško — rekel bi proročansko — dalekovidnostjo, proti največji nevarnosti in največjemu sovražniku evropske kulture — proti boljševškemu sistemu v Sovjetski Rusiji.

V inozemstvu je Poglavlje ustvaril »Ustašo«, hrvatski osvobodilni pokret z nalogo, »da z vsemi sredstvi, tudi z oboroženim vstajo, osvobodi Hrvatsko izpod tuje jarma, da postane samostojna in neodvisna država z vsem svojim narodnostnim in zgodovinskim ozemljem.« — (Točka 1. ustave »Ustaše«.)

Ta skrajni cilj je lebel pred očmi in živel v srcu vsakega Hrvata.

V deželi obstajajo še v nadalje organizacije po Stjepanu Radiću ustanovljene Hrvatske seljačke stranke. Pristaši te stranke se bore v Hrvatski vkljub najtežjim žrtvam in pregonom za iste ideale, katere si je začrtal Poglavlje. Široki narodni sloji, katerim je Poglavljeovo delo v inozemstvu dobro znano, so globoko prepričani, da ob pokreta sporazumno stremita za istim ciljem.

En del, in to merodajni, vodstvo Hrvatske seljačke stranke je postopoma od tega blistvenega cilja osvobodilne borbe, t. j. od zahteve po neodvisnosti, odstopil. Temu delu vodstva je leta 1939 uspelo izvojevati navidezen uspeh, ki je obstajal v ustanovitvi banovine Hrvatske.

Ta, tako imenovani sporazum, ni mogel zadovoljiti nobenega pravca Hrvata. Pa tudi oni narodni sloji, ki so tako rešitev kot prehodno sprejeli, so smatrali to samo kot stopnjo do dosega popolnega narodnega osvobodjenja.

Nenaklonjenost hrvatskega naroda nasproti sporazumu je bila očajna tudi s činjenico, da se je vodstvo bivše Hrvatske seljačke stranke z njim odreklo zahtevi po samostojnosti in nezavisnosti, da je velik del hrvatskega narodnostnega in zgodovinskega ozemlja ostal izven mej banovine in da ni bilo nikakih garancij, da bo mogla Hrvatska v okviru Jugoslavije obdržati in oduvati s sporazumom ji priznane pravice. Vojaštvo je ostalo namreč še nadalje pod srbskim vodstvom, a samo hrvatska puška na hrvatskem ramenu ni mogla dati jamstvo, da se bodo dosežene pravice očuvale in razširile in da se bo tem potom ustvaril končni cilj — popolna osvoboditev in državna neodvisnost.

Beogradska čaršija je sprejela ta sporazum z največjim nezadovoljstvom in javno naglašala, da so to samo prehodni privilegiji, ki jih je narekoval mednarodni splošni politični položaj. Ta sporazum je bil torej od srbske strani razmišljen prav tako

Gospodarstvo

Nov napredek v proizvodnji umetnih tekstilnih vlaken

V zadnjih letih je proizvodnja umetnih tekstilnih vlaken, zlasti celulozne volne, zabeležila nov znaten napredek. Umetna tekstilna vlakna samo v nekaterih lastnostih se zaostajajo za naravnimi vlakni, za mnoge svrhe uporabe pa je že uspelo ustvariti umetna vlakna, ki bistveno nadkrijujejo naravna vlakna zato se je pričela industrija celulozne volne naglo razvijati tudi v državah, ki imajo v obilici na razpolago bombaža in volne.

V novejšem času gre prizadevanje predvsem za to, da bi se celulozna volna v pogledu toplotnega efekta čim bolj približala naravni volni. Uspelo je celulozni volni dati skoro vse ostale lastnosti naravne volne in razlika le še v tem, da je naravna volna bolj topla kakor celulozna volna. Zato so v Italiji že pred vojno z uspehom spravili na trg sintetično volno pod imenom »lanita«, ki se izdeluje iz kazeina in drži toploto kakor naravna volna, ker se izdeluje iz živalskega proizvoda (mleka, odnosno kazeina). V Nemčiji pa so zadnja leta napravili mnogo poskusov, da bi ustvarili celuložno volno, ki bi se glede toplotnega efekta približala naravni volni. Poskusi so šli za tem, da bi se našel primeren način za izdelovanje vtilih celuloznih vlaken v obliki izredno tanke cevke. Prvotni proizvod pa ni bil uporaben in zlasti ni bil trpežen. Po nadaljnjih dolgotrajnih poskusih pa je sedaj vendar uspelo izdelati taka vtila vlakna, ki ustrezajo vsem zahtevam. Ta vlakna so močna in so tudi tanka kakor naravna volna, navzlic temu, da imajo obliko cevke. Poleg tega so nakodrana kakor naravna volna. Poskusi so pokazali, da so tkanine, izdelane iz takih vlaken, enako tople kakor volnene tkanine in so nova vlakna zlasti primerna za razne pletenine in za topla oblačila. Kar pa je posebno važno je to, da je ta nova celulozna volna za eno tretjino cenejša kakor naravna volna. Način izdelave sloni na docela novih izkušnjah in proizvodni proces ni bistveno dražji. Zato napovedujemo, da bo ta novi način proizvodnje povzročil pravo revolucijo v tehniki proizvodnje umetnih tekstilnih vlaken. V Nemčiji so nova vtila celulozna vlakna že prišla v promet kot vlakna »H«.

Velik napredek je zabeležen tudi v proizvodnji same celuloze, ki se potrebuje za izdelovanje celulozne volne. Danes se že v znatni meri uporabljajo kot osnovne surovine slama, krompirjeva slama in razne vrste trsja. V tem pogledu kaže največji napredek italijanska industrija umetnih tekstilnih vlaken. Italijanska družba Sna Viscosa pridobiva kakor znano, v Severni Italiji na ogromnem področju trsja, ki ga v velikih tvornicah v Torviscosi predelujejo v celulozo. Ker celuloza iz trsja in slame kakovostno prav nič ne zaostaja kot surovina za izdelovanje tekstilnih vlaken (le za izdelovanje papirja taka celuloza ni primerna, ker je kratkovlaknasta), zato so tudi v Nemčiji v zadnjem času zgradili številne nove tvornice na tej osnovi.

Gospodarske vesti

— Italijanski kapital v Rumuniji. Po podatkih, ki jih objavljajo rumunski listi, je v Rumuniji investiran 1.84 milijarde lejev italijanskega kapitala. Največja je udeležba italijanskega kapitala v rumunski sladkorni industriji, potem pa sledita petrolejska in tekstilna industrija. Precej ita-

Položaj Irske v sedanji vojni

Irska je odločena, da ohrani za vsako ceno svojo nevtralnost

Berlin, 10. apr. Ameriški novinar William Bayles, ki je nedavno obiskal Irsko, je objavil v listu »American Mercury« nekaj podatkov o današnjem življenju Irske. William Bayles piše, da čuti Irsko vojno zelo resno. Irci jedo črn kruh, mešan s koruzo, krompirjem in jecmenom, kajti otok proizvaja samo dve tretjini potrebnih količin žita, medtem ko primanjkljaj ne prihaja sedaj od nikoder. Zelo malo je čaja, ki je racijoniran na 2 grama na glavo dnevno, malo je tudi kave, tobaka, čokolade in raznih proizvodov v skatlah. Rezerve jute in bombaža, časopisnega papirja in lesa postajajo večno manjše, dovolj pa je jaje, govejega mesa, perutnine in sladkorja. Ker primanjkuje petroleja, se vidi v prometu samo še diplomatski avtomobili ali pa avtomobili na pogon z lesnim ogljem. Zaradi zadostnih količin mesa ni mogoče govoriti o lakoti, vendar pa se na splošno opaža gospodarski nered. Anglija kupuje le neznatne količine goveje živine, največ 4400 glav namestu nekdanjih 15.000. Zato je mogoče n. pr. v Dublinu kupiti tele za manj kot en funt. Zaradi pomanjkanja ovsa pa je zelo razširjen klanje konj.

Pravkar minila zima je vsekakor še povečala irsko trpljenje. Anglija, ki je pošiljala na Irsko nekaj 2 milijona in pol ton premoga, ne pošilja več goriva, ker ga sama potrebuje, medtem ko proizvajajo rudniki Irske komaj dvajsetino domače potrebe. Dve tretjini vlakov je bilo pozimi ustavljenih in povsod je bila znatno omejena javna razsvetljava. Najživahnejše gospodarsko delovanje, ako ga smemo tako imenovati, je trenutno tihotapstvo na meji Ulstra. Tihotapci prenašajo v Ulster

neiskreno, kot poznejši pristop Jugoslavije k trojnemu paktu.

»Sporazum« torej ni mogel predstavljati nikake trajne rešitve hrvatskega vprašanja.

Nadaljni razvoj dogodkov je predobro poznan. Veliki nemški Rajh, a nato tudi italijanski fašistični Imperij sta bila prisiljena pokreniti gigantsko borbo za samoohranitev in ustvaritev pravičnega reda v Evropi in na vsem svetu.

Zmagovite nemške in italijanske čete so uničevale sovražnika, kjer koli se jim je postavil po robu. Merodajni beogradske krogi pa so vodili napram osovinskim velesilam enako neiskreno politiko, kot proti Hrvatoma. Pristop Jugoslavije k trojnemu paktu je bil izveden 25. marca 1941 tudi s strani podpisnikov samo iz oportunističnih, a nikakor iz želje po iskrenem sodelovanju. Tega se je hrvatski narod v istem trenutku jaso zavedal.

ljanskega kapitala je investiranega tudi v lesni, kemični in električni industriji, v zavarovalništvu, v rečni plovbi, v gradbeni stroki in v trgovini.

— Ureditev prometa na Dunavu. Za razbremenitev železnice je Dunav v Srednji Evropi najvažnejša prometna žila. Zato je v interesu vseh srednjeevropskih držav, da se razpoložljivi plovni park na Dunavu čim racionalneje izkoristi. Že sredi preteklega meseca, ko je postal Dunav prost ledu, so takoj znova otvorili promet, kar se je takoj občutilo kot olajšava v železniškem prometu Srednje Evrope. Da se plovni objekti na Dunavu čim bolj izkoristijo, je monakovska direkcija za promet na jugu s 1. aprilom odredila, da se sme izkoristiti vodna pot Dunava le za promet na daljše razdalje. Zato odlej n' dovoljeno prevažati blagovne tovore na poti od železniških postaj, ki pripadajo železniškim direkcijskim Dunaj, Linz in Beljak, do postaj v območju gornjega toka Dunava, zlasti med Regensburgom in Dunajem. Pri teh prevozi se ne sme za vmesno progo uporabljati prevoz po Dunavu, ki mora biti rezerviran za prevoz na velike oddaljenosti, torej za promet med Nemčijo in jugovzhodnimi državami. Promet s temi državami obsega velike količine blaga v obeh smereh, medtem ko je v prometu med severnim tokom Donave in Linzem odn. Dunajem promet usmerjen le po Dunavu navzdol.

— Gradbena prepoved v Nemčiji. Nemčija je že v začetku vojne znatno omejila gradbeno delavnost in sploh investicije, da bi bila razpoložljiva denarna sredstva na razpolago za vojne svrhe in da se rezervirajo razpoložljive delovne moči za vojno važno industrijo. Generalni pooblaščenec za gradb. gospodarstvo, državni minister Speer pa je sedaj s posebno odredbo razveljavil s 15. aprilom vsa izjemna gradbena dovoljenja in se morajo gradbena dela na podlagi teh izjemnih gradbenih dovoljenj začeti ustaviti. V utemeljitvi navaja ukrep, da se mora gradbena delavnost v prihodnjih mesecih omejiti na minimum, ker so delovne moči potrebne za oboroževalno industrijo, za olajšanje prometa in za zagotovitev prehrane. Nadaljevati se bodo smela le gradbena dela, ki so neobhodno potrebna. Zato ni mogoče dovoliti, da bi se pričela ali nadaljevala zlasti manjša gradbena dela. Izjemna dovoljenja bodo izdajali le pokrajinski pooblaščenči, ki morajo prošnje najstrožje presojati s stališča vojne potrebe.

— Kneževina Liechtenstein. V majhni kneževini Liechtenstein, ki leži ob zapadni meji Švice in ima s Švico tudi valutno in carinsko unijo, je bilo lani ob koncu leta ljudsko štetje. Sedaj objavljajo podatke o tem ljudskem štetju. Ob koncu lanskega leta je imela kneževina 11.100 prebivalcev, medtem ko je zadnje ljudsko štetje v letu 1931 izkazalo le 10.200 prebivalcev. Državne finance te države izkazujejo za lanko leto razmeroma znatno vsoto 1.930.000 frankov. Pri tem je zanimivo, da tvorijo dohodki od izdaje znakov glavni viri dohodkov te države. Konjunktura za zbiranje znakov je prinesla financam države Liechtenstein znatne koristi. Kot državna banka poslujoča hranilnica za kneževino Liechtenstein je imela lani ob koncu leta 18.4 milijona frankov bilančne vsote nasproti 16.2 milijona v prejšnjem letu. Lani se je v kneževini naselilo neko švicarsko industrijsko podjetje, ki je dalo kneževini za konsolidacijo letičnih dolgov posojilo v višini 1.5 milijona frankov.

sladkor in meso in nosijo nazaj žito in moko. To tihotapstvo je razvito v velikem obsegu in so nastala prava tihotapska podjetja, ki imajo svoje uslužbence, prejemajoče pravo plačo. Tveganja tihotapev pa so danes nedvomno manjša kakor nekoč, kajti Angležem v Ulstru so nekateri tihotapski predmeti zelo dobrodošli. Pripravljajo celo, da pošiljajo Angleži iz Belfasta na mejo velike tovorne avtomobile, polne žita in moke, da dobe v zameno sladkor in meso.

Navzlic vsemu pa Irci prenašajo svoje vojne omejitve stočno in skrbje samo za to, da bi za vsako ceno ostali izven konfliktov. Politiko nevtralnosti, ki jo vodi De Valera, ohranjajo prav vsi, celo njegov najbolj strupeni nasprotnik Cosgrave, šef irske opozicije. Ljudi, ki simpatizirajo z Anglijo, je sicer mnogo, toda nihče v tolikšni meri, da bi zahteval vstop Irske v vojno na strani Anglije. Irska pač dobro pozna Anglijo in Angleže že 7 dolgih stoletij. Ona ne more pozabiti, da je v zadnji svetovni vojni poslala na bojišče 350 tisoč ljudi, da bi se borili za demokracijo, katerih večina se ni vrnila, a v zameno je sledil po vojni še hušji angleški pritisk. Na vsem otoku, nadaljuje ameriški novinar, pa vlada pravi strah pred nemškimi bombami. Irci dobro vedo, da bi Nemci, ako bi vstopili v vojno, strahovito napadli in jim povzročili popolno gospodarsko razsulo. Za Irsko, ki je rečna dežela, pa bi bilo to pogubno. Razen tega Irci vedo, da bi jim Anglija po vojni ne pomagala popraviti škode, temveč bi si enostavno prištevila še ostali del dežele. Vojaske pri Irske so mnenja, da bi Anglija ne mogla zavarovati irskega otoka pred nemškimi nemškimi napadi, še manj pa pred morebitnim nemškim izkrcanjem. Vse to jih še bolj potrjuje v prepričanju, da je zadnje najboljše pot nevtralnost. Končno je treba pripomniti, da je na Irskem zelo mnogo ljudi, v glavnem pristašev znane irske revolucionarne organizacije IRA, ki odkrito žele znago ost. Isto velja o bivših bojovnikih irske mednarodne brigade, ki so se borili v Španiji pod poveljstvom generala Duffya. Izgleda, da Irske vojske, ki šteje komaj 150.000 moč, na uspeh proti morebitnemu britanskemu poskusu invazije, so seveda zelo skromni. Irska ne razpolaga z lovskimi letali, niti nima vojne industrije in do nedavnega ni imela niti dovolj pušk za vse svoje vojske. Protiletalske obrambe tako rekoč ni, saj nima Irska niti enega protiletalskega topa. Navzlic temu bi se Irci, kakor piše ameriški novinar, v primeru angleškega poskusa izkrcanja, branili z vsemi silami do zadnjega moža. (Il Regime fascista.)

Na finski fronti pred Petrogradom

Ledeno hladna — pripoveduje finski poročevalec Siebren Haakma — leži pred nami podoba mesta Viipurija ali Viborga. Na desni stoji brezupno večje število črnih, golih dimnikov, ki mračno spominjajo na prej tako ponosne zgodovinske četrte mesta. Na levi so ruševine, ob strani visi zidovje iz izredno velikimi luknjami. Tu in tam stoji še kaka skupina hiš z razbitimi šipami. Nekateri deli mesta so bili popolnoma uničeni. Ob cesti leže skladišča kamena. Potres ali orkan ne bi bila mogla povzročiti večjega opustošenja. Sneg se zakriva mestno sliko. Ko bo po kakšnem mesecu skopnel, bo ležala dežela odprta, raztrgana od min in granat.

Viipuri je moral v sedanji vojni mnogo prestopiti — trikrat je to mesto menjalo svojega gospodarja. Srp s kladivom in sinji križ sta se menjavala na stolpu starega zgodovinskega gradu. Kot obmejna trdnjava je bilo mesto Viipuri vedno za-

Varčevanje s plinom

Ljubljana, 10. aprila

Kakor že dalj časa po drugih provincah kraljevine je po odredbi Visokega Komisarja tudi v Ljubljani uvedena štednja s plinom, da si prihranimo inozemski premog za jesen in zimo.

Zaradi varčevanja in potrebne porabe plina bo zato tudi v Ljubljani plin strankam na razpolago samo:

od 7. zjutraj do 12. ure, od 13. do 16. ure popoldne in od 18. do 20. ure zvečer.

Te ure bo imel plin normalni pritisk tako, da ga bo lahko vsakdo rabil za poljubne namene. Med temi oddajami, torej od 12. do 13. ure in od 16. do 18. ure pa bo pritisk plina tako nizek, da ga sploh ne bo mogoče uporabljati.

Od 20. zvečer pa do drugega dne zjutraj do 7. pa bo imel plin samo toliko zmanjšani pritisk, da bodo lahko gorele plinske svetilke.

Po tem urniku bomo imeli plin pod normalnim pritiskom 10 ur na dan, da si bomo lahko pripravili zajtrk, kosilo in večerjo. Temu urniku se bosta brez večjih težav morali prilagoditi tudi industrija in obrt, ker bosta imeli plin na razpolago od 7. do 16. ure z enournim opoldanskim odmorom.

Ker so pa tudi majhne množine plina zdravju nevarne, opozarjamo vse oddajalce plina z vso resnobo, da morajo do skrajnosti strogo paziti na to, da se pipice pri aparatih tudi ob času zapora plina zaprejo.

Plin bo namreč imel tudi med zaporo še vedno toliko pritiska, da bo v manjših množinah kot pri normalnem pritisku uhaljal iz pipice. Toda tudi ta majhna količina je še vedno dovolj, da povzroči nesrečo.

Pri tem pa posebno opozarjamo na okolnost, da bo odprta pipica, iz katere je med zaporo prihajalo le zelo malo plina, takoj ob nastopu normalnega pritiska dobila tako veliko množino plina, da lahko nastane zastrupljenje ali druga nesreča.

K dosedaj veljavnemu važnemu pravilu, da moramo po uporabi plina pipice vedno takoj zapreti, pa prihaja sedaj ob splošni štednji še drugo novo geslo:

Zapri pipice tudi tedaj, če plin ne prihaja!

Kdor se bo ravnal po tem pravilu in po tem skrajno resnem opominu, lahko mirno in varno uporablja plin kot doslej.

Vse, ki čitajo to obvestilo in navodilo, prosimo, naj takoj obvesti in pouče vse znane oddajalce plina, zlasti naj pa to pravilo oddajalci zabijejo vsem svojim službenim in otrokom, da zaradi površnosti in lahkomišelnosti ne nastane nesreča. Vtisnite si navodilo v glavo in ga ponavljajte neprestano vsem v družini, saj mestna plinarna začne z navedenimi omeljtvami že v ponedeljek 13. t. m. zjutraj.

rišče v vojnah med Rusi na eni ter Finci in Svedi na drugi strani. V spremstvu finskih oficirjev se popeljevalo tuji poročevalci skozi mesto. Z nočnim vlakom smo se pripeljali iz Helsinkov. Potovali bomo dalje na fronto v Karelijo, da vidimo Petrograd in prvo bojne črte. V Viipuriju smo se prvič ustavili.

Nagla obnova mesta

Po ulicah je živahno življenje. Ljudje hite po cestah. Na saneh, ki držijo mimo nas, je polno tramov, kamena in odpadkov. Prvi Karelijci so se že pred meseci vrnili semkaj in sleherni dan se vračajo novi. Vsi se zelo trudijo, da bi vsaj začasno in skromno našli stare oblike vsakdanjega življenja. Najprej so se odprle trgovine z živili, sledile so nadaljnje poslovalnice. V ohranjenih poslopih so bili prvi verski sestanki, zdaj pa so že na dnevnem redu filmske gledališke predstave in tudi nekatere šole so že odprte. Grob junakov so izkopali pred razstreljeno cerkvijo. Tu so se nagrmadili nešteti šopki in venci, da je zrasla zelena gomila. V nekem parku najdemo sovjetske grobove. Padli boljševiki počivajo v senci finskih spomenikov. Spomenike so bili zbrali na finskih pokopališčih in jih uporabljali za lastne padle, niso pa odstranili finskih imen. Več tisoč boljševikov je v mestu na delu. Obnavljati morajo 40 razstreljenih mostov, odstranjevati morajo ruševine in sneg, vse to pa opravljajo z načelom: naglica ni priča.

Straža nas pusti k staremu gradu. Vzpnejo se po 239 železnih stopnicah. Na stolpu plapolala finska zastava. Pred svojim umikom leta 1940. so Finci sneli svoj prapor, ki se je vil štiri mesece s stolpa. Potem ga je nadomestila boljševiška zastava. Lani so Finci spet osvojili grad. Udarni oddelki, ki so se prebili do gradu, pa niso imeli lastne zastave. A boljševiško je bilo treba odstraniti.

Nekaj ur pozneje so razvili belo platno,

na katero je bil narisani sinji križ, da je v času parade spet plapolala stara finska zastava s stolpa.

Vožnja na fronto

Peljemo se skozi prednje finske črte, kjer je bilo prej vojno področje. Pol zasneženo gozdovje tvori mračne madeže v svetli snežni belini. Hitimo skozi vasice, kjer so hiše skoraj popolnoma razrušene ali sestreljene. Ostale so samo ruševine z golimi dimniki in sesutimi strehami. Velike površine gozda so bile posekane, da se je našel prostor za skrivališča, žične ovire in druge naprave. Daleč naokrog, koder seže oko, se razprostira sneg. Speshimo po glavni cesti, ki drži iz Viborga v Petrograd. Cesta je še kolikor toliko v dobrem stanju, zato se lahko peljemo zelo naglo. Zdjaj pa zdaj hitimo mimo težko oboroženih finskih vojaških straž, ki nam pregledajo papirje. Po precej grčevnati pokrajini prispemo v Terioki. To je bilo nekoč znamenito zdravilišče Rusov in Fincev. Približno smo se oddaljili od Viborga 18 km vidimo močno boljševiško trdnjavo Kronštadt. Ledena površina loči otok od finske celine. Na ledu so prostrane žične zapore in druge ovire. Zdjaj pa zdaj čujemo bobnate topniški ogenj. Razločni so obrisi nekaterih visokih poslopij in stolpov Kronštada. Peljemo se naglo, kajti cesta je izpostavljena ognju in drobič granat so pač nedobrodošli blagoslov miroljubnim poročevalcem. Na levi se zdajci pojavljajo patrulje na smučeh iz gozda. Zanimivo je videti, kako naglo in neslišno izginejo ti možje, obljani belo.

Petrograd na obzorju

V leseni kolibi, neke globoke v gozdu, nas sprejme poveljnik tega oddelka. On nas povede v prednje črte. Polkovni štab, ki ga obiščemo, je neposredno za fronto in sicer v lesenih kolibah, ki stojijo delno pod zemljo. Kljub mrazu 30 stopinj C je v teh podzemskih bivališčih prijetno toplo. Zadnje mesece so vendarle utegnili praktično urediti vojaška bivališča. Po kratkem postanku se spet popeljemo v smeri proti Petrogradu. Tudi tu moramo naglo voziti, ker je cesta v območju boljševiških topov. Toda podnevi se tu ne zgodi kaj velikega, ponoči pa po pogostokrat hude borbe patrol. Pokrajina je odprta, hiš tu skoraj ni. Na neki vzhodni strani postavimo. Oddot zremo Petrograd v črni obliki. Na obzorju vidimo nejasno nekatere stolpe milijonskega mesta. V bližini grme topovi, ki obstreljujejo Petrograd. Tam spredaj čujemo brnenje strojne in posamezne strele iz pušk. Nekaj sto metrov v desno od nas stoji v snegu osamljena cerkev, tako imenovana Aleksandrova.

Tako stojimo nekaj sto metrov za prvo finsko črto, ki se razprostira od Finskega zaliva do Ladoškega jezera. Svojevrsno je to področje. Enolična pokrajina, Aleksandrova kot edino poslopje in daleč tam Petrograd, vse to nas obdaja kakor tesen obroč. Mimo nas se peljajo ranjenci na saneh. Kar se tu godi, je trpka resnica. To je del dolgega bojišča, na katerem morajo biti veliki zgodovinski dogodki plačani s krvavimi žrtvami.

Letalska vojna namestu ofenzive

Pod tem paslovom je budimpeštansko oficijozno glasilo »Pester Lloyd« objavilo te dni uvodnik, v katerem se dotika vpisane sovražne ofenzive, ki je v zadnjem času v sovražnem taboru v ospredju vsega zanimanja. List piše o tem med drugim:

Anglija je v vojni, katere potek nima nič skupnega z zgodovinskimi primeri. Anglija izgublja na daljnih oceanskih področjih oporišča svoje moči drugo za drugim, tako da je že v vsem obsegu postavljeno v ospredje vprašanje ohranitve najpomembnejšega stebra britanske imperialne moči Indije. Razen tega mora Anglija beležiti dan za dnem najtežje izgube svojega brodnjaka, ki prav tako predstavlja življenjsko osnovo angleškega naroda. Med tem pa se prava vojna velikih kontinentalnih vojsk vodi brez neposredne udeležbe Anglije. Proti premočni nemški vojaški sili se bori Sovjetska zveza s svojimi povsem zaposlenimi oboroženimi silami sama; na prekomorskih področjih pa se komaj opazijo prvi nastavki anglosaške aktivnosti, ki pa daleč zaostaja za močnim pritiskom dobera oboroženih in na boj pripravljenih japonskih oboroženih sil. In sleherni korak, ki ga Anglije podvzemajo za zvišanje svojega vojnega potenciala, dejansko samo za nov korak potisne Anglije nazaj v njihovi moči. Ako anglosaška ojačanja sploh prihajajo v Avstralijo in na ostala še nedotaknjena področja na Pacifiku, potem so to samo ameriške čete in ameriško orožje, kakor prehajajo sicer sploh britanske sestava v roke vojaško manj pripravljenih

in ne še dovolj oboroženih Američanov. Razumljivo je potemtakem, ako angleška javnost zasleduje ta razvoj dogodkov z naraščajočo vznemirjenostjo. Ona pač jasno vidi, da ta način vodstva vojne Anglijo dejansko vedno bolj izloča kot činieljsko moč, čeprav Britanci sami ne bi niti doživeli kakega poraza v Evropi. In tako smo priče prizoru posebne vrste, da tista londonska množica, ki je še pred kratkim navdušeno vzvikala Chamberlainu, ko se je vrnil iz Nemčije z dežnikom v roki in z obljubo »miru za to generacijo«, sedaj na Trafalgar Squaru pod Nelsonovimi stebri odločno zahteva tako zvano »drugo fronto« oziroma britansko ofenzivo.

London se je spričo tega pritiska javnosti znašel v kaj čudnem položaju. Drugo bojišče na evropski celinji je nemogoče in nekateri brezupni poskusi izkrcanja, kakor n. pr. ono v St. Nazaireu so morda namenjeni predvsem dokazu zaveznikom o neizvedljivosti takšnih izkrcavalnih poizkusov. Seveda povsem odbiti pa med tem ni mogoče sovjetskih zahtev in sicer iz dveh razlogov: Na eni strani zato, ker Angliji vendarle ne morejo dopustiti, da bi imeli Sovjeti vtis, kakor da so jih Britanci vojaško pustili na cedilo, na drugi strani pa zasledujejo Britanci sovjetsko pasivnost nasproti Japonci s najmanj enakim nezadovoljstvom kakor Moskva angleško pasivno vojno vodstvo v Evropi. Sleherna sprememba popolnoma nevtalnega držanja Sovjetske zveze nasproti Japonci je seveda vezana na glavni pogo, da morajo

oskrbujejo tudi do pet in dvajset družin. Za višje število pa boš rabil že kakega pomočnika, česar pa ne zmore vsak. Ako se pa hočeš popolnoma posvetiti čebelarstvu in boš imel okrog sto ali več družin, ti bo treba za pomoč več ljudi.

Ne poizkušaj, da bi prehitro dosegel zaželjeno število družin, zlasti ne na stroške njih moči. S tem lahko zaostaneš naenkrat za mnogo let. Sele, ko si dosegel zaželjeno število, lahko odprdaš nadstevilne družine, ali jih podreš, da dobiš med.

Skrbi, da ne boš imel preveč rojev in prezgodaj, ampak v normalnem času. Roji pa naj bodo močni. Kolikor mogoče močne družine — to je začetek in konec vse čebelarске modrosti. Navadno določimo dve tretjini družin za pridobivanje medu in eno tretjino za rojenje. Ne čebelarji zaradi lepih matic, ampak zaradi medu.

Okrog svojih panjev ne šari preveč. Pozimi jih pusti popolnoma v miru, poleti pa moti čim manj, posebno v plodišču. Roje naj dela le izvežban čebelar.

Ne skopari na nepravem mestu. Jemlji čebelar, ko kažejo razmere, da jih s tem vzpodbujajo k skrajni pridnosti, a v potrebi jim vračaj v pravem času. Preskrbi čebelar prijetno bivališče v zahvalo za njih delo in čebele ti bodo s koristjo izkazovale svojo hvaležnost.

Preveč denarja ne vličaj v drag čebel-

namreč Angliji na kakršenkoli način razbremeniti sovjetske vojske v Evropi.

Brzkone so vsi ti razlogi imeli za posledico, da so se Angliji odločili za močnejše letalsko delovanje, ki ga seveda skušajo tudi propagandno čim bolj izkoristiti. Ali pa s tem dosegajo svoj cilj se zdi za vsakega objektivnega opazovalca položaja najmanj zelo dvomljivo. Razbremenitve vzhodnega bojišča ni mogoče namreč pri-

čakovati od tega, da se vsak dan poško- dujejo v nemških mestih bloki hiš. Ne bo trajalo dolgo, ko bodo to resnico spoznali prav tako Angliji kakor pomoči potrebnih Sovjeti. Tedaj pa bo angleška letalska ofenziva veljala samo še za dokaz angleške nemoči in od tlej se bo pokazalo, da ima od nje Anglija samo vojaško in politično škodo.

Zemlja ima 2216 milijonov prebivalcev

Po podatkih nemškega statističnega urada živi zdaj v vseh delih sveta 2216 milijonov prebivalcev. Točnejši pregledov o številu prebivalcev zemeljske krogle za prejšnje čase nimamo in so šele od leta 1800 ugotovljeni za posamezne dežele kolikor toliko zanesljivi podatki. Od tedaj do danes je prebivalstvo naraslo za dva in polkrat.

Od posameznih kontinentov je Amerika zabeležila izredni porast. Prebivalstvo se je tam pomnožilo od leta 1800 za 11krat, medtem ko se je v Evropi število prebivalstva povečalo za 3krat in na drugih zemeljskih delih samo za dvakrat. Nad polovico ljudi na celim svetu šteje danes Azija, na Evropo pa jih odpade okroglo ena četrtina. V omenjenih deželah je prebivalstvo najgostejše naseljeno, in sicer živi v Evropi 468 prebivalcev na kvadratnem kilometru, v Aziji pa 29,9 prebivalcev.

Med goste naseljenimi državami na svetu samo Nemčija, Brazilija Kitajska, Mandžukuo in Sovjetska zveza nimajo kolonialnih posesti. Toda razen nemškega rajha imajo vse te države toliko obdelovalne zemlje, da je je dovolj za vse njihovo prebivalstvo. Edino v Nemčiji so ljudje tako na temnem, da jih živi povprečno 133,5 na kvadratni kilometer. Japonci in Italijanci kolonialno posest moramo smatrati za nezadostno. Japonske kolonije so same tako goste naseljene, da je povprečna gostota prebivalstva japonskih otokov in kolonij še večja kakor v Nemčiji. Italijanske

kolonije po svoji površini sicer niso nepomembne, toda obsegajo nesorazmerno velik del nerodovitnega puščavskega ozemlja. Gostota prebivalstva italijanskega imperija brez puščavskih ozemelj in Vzhodne Afrike znaša 52,1 na kvadratnem kilometru.

Na razdelitev prebivalstva v posamezne starostne skupine je v Evropi predvsem vplivalo nazadovanje rojstev in različno število padlih v zadnji svetovni vojni. Najvišje število otrok pod 15 leti imata Japonska in Sovjetska zveza, medtem ko živi najmanj otrok v teh letih na Švedskem in v Veliki Britaniji. V starosti od 15 do 30 let je največ ljudi v Sovjetski zvezi in Zedinjenih državah, medtem ko jih je v Nemčiji in Franciji zaradi nizkega števila rojstev med vojno razmeroma zelo malo. 30 do 45letnikov ima Nemčija razmeroma največ. Ljudi v starosti od 45 let naprej je povprečno najmanj na Japonskem in v Sovjetski zvezi. Prav visoko število 65letnikov in starejših pa imajo Francija, Švedska in Letonska in sicer desetino vsega prebivalstva.

Za izpolnitev gornjih podatkov navajamo še podatke rimske agencije Agit o gibanju rojstev v zadnjih petih letih. Najmanjši naravni prirastek imajo Francozi, in sicer 14,4, za malenkost boljši v tem pogledu so Angliji, kjer znaša naravni prirastek 15,2 odstotka; v Zedinjenih državah je odstotek dosegel 17,1. v Nemčiji pa 19,3. Močan porast rojstev v zadnjih petih letih beleži Italija s 23,2 na Japonskem pa je to število doseglo kar 29,1 odstotka.

SPORT

Sport med vojniki za fronto

V nemških vojaških bolnišnicah so sportne vaje sestavni del zdravljenja

Večkratni nemški prvak na kratkih proгах Erik Borchmeyer je seljal zaposlen kot sportni učitelj v neki berlinski vojaški bolnišnici. Ta bolnišnica bi se razen tega tudi zaradi tega lahko imenovala sportna bolnišnica, ker jo vodi nekdanji nemški olimpijski tekmovalci dr. Mallwitz, povrh tega pa opravlja v tem zavodu službo v svojstvu primarija tudi dolgoletni trener nemške državne nogometne reprezentance profesor dr. Nerz. Borchmeyer je pripovedoval zastopnikom tiska o svojih izkustvih s sportnim delom v tej bolnišnici med nemškimi ranjenci naslednje zanimivosti:

»Ker sem bil že v mirnem času sportni učitelj in imel mnogo opravka z učenci v raznih vrstah sporta, moram predvsem naglasiti, da so zapustili pri meni sportni uspehi ranjenecv globok vtis. Tako se lahko na primer samo čulim ogromni energiji, ki jo kažejo vojaki z amputiranimi udli, da bi se čim živahneje udeležovali pri sportnih vajah. Res je, da se ranjenci, ki od prej niso poznali sporta, razmeroma težko priučijo takega vezbanja. Razumljivo je, da pri sportu med ranjenci ne more biti govora o kakih posebnih uspehih, kakor pri zdravih ljudeh. Saj gre pri tem samo za to, da se bolni in ranjeni vojaki pod strokovnim vodstvom toliko gibljejo, da se jim hitreje boljša zdravje. Razen tega jim hočemo v sportu in s sportom vrniti veselje do življenja. Kako in v kakšni meri se da to doseči s sportom, določijo za vsak posamezni primer zdravnik.

V naši bolnišnici je sport sestavni del bolnikove nege. Zato nadzirajo tudi sportno delo zdravniki sami in ga prilagajajo splošnemu načinu zdravlja. Praktične vaje pa vodijo pravi sportni učitelji, kot prednjaki pa nastopajo bolniki ali ranjenci, ki so se že prej bavili s sportom. V tem okviru so v naši bolnišnici na vrsti vse panoge sporta. Z vajami za moč, s temeljito gimnastiko in čisto posebnimi vezbami za posamezne poškodbe skušamo doseči čim več, da bi bolnik ali ranjenec čimprej ozdravel.

To sportno delo se v podrobnem izvaja v raznih ločenih skupinah, kakršno je pač zdravstveno stanje pacientov. Na sportnem vezbašišču nedaleč od bolnišnice imamo dnevno v skupinah tudi splošno gimnastiko. Tej gimnastiki sledijo potem vaje posameznih bolnikov po njihovem stanju in vseh sportnih panogah. V tem okviru prirejamo tudi razne sportne igre, toda zanimivo je, da bolniki sami najraje prirejajo tekmovalstva. V bolnišnici so uvedene tudi vaje v boks, in sicer zato, da bi dvignili samozavest bolnikov. Ranjenci z amputiranimi udli so deležni posebne izobrazbe, da bi čim manj občutili svoje telesne hibe. Mnogi ranjenci se veselijo tudi voženj na kolesih in triciklih, drugi pa prirejajo ce-

lo veslaške regate. V lanskim sezoni so v tej bolnišnici izvedli pravo veslaško tekmovalstvo, v katerem sta prišla do najboljše mesta dva bolnika s precej težkimi poškodbami na rokah oziroma na nogah.

Najbolj priljubljena sportna panoga med bolniki v splošnem je pa plavanje, kjer se udeležujejo tudi najtežji ranjenci, celo taki z dvojnimi amputacijami. Plavalni sport je sploh najprimernejši za ranjence, ker v njem voda nosi telo, pri tem pa poškodovani udli počivajo.

Konec turnirja na Rakovniku

Tudi mladina v moštvih je bila zastopana prav številno

Velikonočni tableteniški turnir, čigar del so absolvirali tri kategorije posameznikov s približno 50 udeleženci in o katerem smo podrobneje pisali že v naši redni izdaji z dne 8. t. m., je bil zaključen šele predvečerajšnjim z zaključnim delom sporeda, in sicer z juniorskim turnirjem za moštva.

Za to tekmovalstvo je prijavilo 5 mladinskih moštvi, in sicer dve moštvi prireditelja SK Korotana in tri moštva najbližjega sosesa in večnega rivala SK Mladika. Najhujša nasprotnika med temi petimi ekipami sta bili seveda obe prvi moštvi Korotana in Mladike, med katerima je medsebojna partija prinesla Korotanu I visoko zmago s 5 : 2. Po tej zmagi je ostalo nato najboljšje mesto s tega turnirja pod domačo streho.

Končni vrstni red udeležencev je bil naslednji: 1. Korotana I., 2. Mladika I., 3. Mladika II., 4. Korotana II. in 5. Mladika III.

„Dnevni red“ št. 3

Nova številka glasila GILL-a v Ljubljani

Te dni je izšla 3. številka »Dnevnega redca«, glasila Zveznega poveljstva italijanske liktorske mladine (GILL) v Ljubljani, ki je vredna naslednica prvih dveh številke te zmerom bolj udomačene publikacije za mladino.

Na uvodnem mestu je to pot objavljen pozdrav novega Zveznega poveljnika Crnim srajcem Ljubljanske pokrajine, takoj nato pa čitamo tudi kratko poročilo o izmenjavi poslov v tajništvu Zveznega poveljstva v Ljubljani. Obširen članek je uvrščen za tem o vprašanju, kako se vzgajajo voditelji GILL-a, čigar glavno vsebino smo pred kratkim čitali tudi v naših dnevnikih. Zelo dobro informativen je prispevek o fašističnem naboru, ki se izvršuje vsako leto na isti dan, kadar članstvo posameznih oddelkov po določeni starosti dobi prehaja v višje oddelke.

Oficijelni del številke obsega več važnih objav, takih predvsem o brezplačnem natečaju za 28 gojencev Glasbene Akademije GILL-a v Romi, v nadaljnjem pa dolgo vrsto objav o osebnih spremembah in glavnem delu, ki ga je zvezno poveljstvo GILL-a opravilo v preteklem mesecu. Med drugim je treba zabeležiti, da sta bili v tej dobi ustanovljeni dve novi občinski poveljstvi, in sicer v Dolenji vasi v kočevskem pasu in na Mirni v novomeškem. Zelo živahno delavnost je predvsem razvijal kulturno propagandni urad GILL-a na kinematografskem, lutkovnem in radijsko oddajnem področju.

V DVEH VRSTAH

Pet mednarodnih tekem v nogometu je že sklenila Slovaška za letošnjo sezono. Njeni glavni trije nasprotniki bodo Rumuni, Bolgari in Hrvati.

Španska nogometna zveza je dokončno izbrala svoje moštvo, ki bo v prihodnjih dveh tednih nastopilo proti Nemčiji in Italiji — v Berlinu in Milanu. Vsega imajo odgovorni ljudje na razpolago 15 igralcev, s katerimi menijo spet priboriti staro slavo španskemu nogometu.

Mednarodno tekmo med Hrvatsko in Bolgarijo v Zagrebu bo sodil slovaški sodnik Mohler, ki je že enkrat prav zagrebovalji zagreboško nogometno publiko.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Kakšen mora biti pravi čebelar

Znano je, da za čebelarstvo ni vsak človek, čeprav je drugače popolnoma v redu. V zadnji številki »Slovenskega čebelarja« čitamo naslednje lastnosti, ki jih mora imeti čebelar, če hoče uspešno čebelariti: Če hoče čebelariti, moraš imeti smisel za življenje v naravi in ljubezen do živali. Surovega človeka čebele ne marajo. Čebelar mora biti potrpečljiv in skromen. Za hitro obogatitve čebelarstva ni. Začni zgodaj čebelariti in ne prenehaj, dokler imaš še količkar moči. Vsako čebelarstvo leto je zate novo odkritje. Čim dalje časa čebelarš, bolj boš pridri v skrivnosti narave. To bi bo vzbujalo plemenito veselje in užival boš pri čebelah kot pri malokaterem drugem opravilu. Oddot znana prislovica: »Čebelarstvo je poezija kmetijstva«.

Ne pričenjaj čebelariti v preskromnem obsegu, a tudi ne v prevelikem. Če začneš z malim številom družin, si lahko v slabih letinah še ob te in boš izgubil veselje. Za večji obrat pa je treba že več znanja in prakse, ki je pa začetnik še nima. Najboljše je začeti z dvema ali s tremi panji in počasi napredovati s tem skromnim začetkom do zaželenega števila, ki ga boš lahko gojil.

Prislopij takoj k čebelarstvu družinu in poslušaj nasvete izkušenih, dobro hotečih

in nesebičnih mož, ki vodijo društvo. Če si še mlad in ti razmere kažejo, pojdi v čebelarsko šolo ali pa vsaj v prakso h kakemu vzornemu čebelarju. Kar sam vidiš, si boš vse bolj zapomnil kot ustni nauk ali pisano besedo. Pomni, da čebelar ni nikoli popolnoma izučen.

Ne bodi preveč varčen pri izdatkih. Tvegaš toliko, da si kupijo nekaj dobro izdelanih premičnih panjev, kamor vsadiš močne in zdrave družine. Boj se šušmarskih izdelkov in šibkih družin. Če si dobro začel, ti bo dajala naložena glavnicna najboljše obresti. Čebelarstvo se navadno v ugodnih razmerah vzdržuje samo, a za povečanje obrata boš le moral dodajati iz svojega. Nabavi si samo potrebno orodje, opusti pa igračkaste izume. Neobhodno pa je potrebno pri čebelarjenju v premičnih panjih točilo.

Določi vnaprej najvišje število družin, ki jih nameravaš imeti. Ne prekorači ga in ne zmanjšaj, ampak se povrni vedno zopet nanj. Pri določitvi števila se ravnaj po razmerah in po času, ki ti je na razpolago. Če si zelo zaposlen kmet ali obrtnik, in moraš biti povsod sam, ti zadostuje deset do dvajset družin. Učitelj, duhovnik, sploh taki, ki sicer nimajo preveč časa, a s tem bolj prosto razpolagajo, lahko

L'equipaggio di un aerosilurante italiano di ritorno da una vittoriosa azione — Posadka italijanske torpednika po povratku z zmagovite akcije

Posebne shrambe za krompir

Krompir, ki naj prezimi, je treba zavarovati ne samo proti mrazu, temveč tudi proti toploti, ki nastaja v krompirjevih kupih samih. Ta toplota dviga namreč življenjsko dogajanje v gomoljih in na ta način se porabijo redilne snovi, ki bi jih bilo treba ohraniti. Običajni način za skladiščenje krompirja je na kmetih ta, da ga hranijo v zasipnicah. Tega načina se drži nedostatek, da zahteva mnogo delovne sile in slame. Tu je bila gralbenca tehnika postavljena pred nalogo, ki je z izročnim podeželskim načinom gradnje ni bilo mogoče zadovoljivo rešiti. O tem govori članek znanega nemškega gradbenika Corisparchima v nekem strokovnem listu. Članek pravi med drugim:

Olajšavo prinašajo posebne shrambe za krompir, ki se dajo urediti tako, da morejo vozovi skozi. Na ta način si pristoimo stalno delo in stroške, ki jih zahtevajo zasipnice, pristoimo si tudi površine za obdelavo. V posebnih shrambah se v mrzlem vremenu krompir lahko brez škode prebira, mogoče pa ga je tudi nakladati in izkladati, če poskrbimo za zračno zatvoritev pred vzhodi. V milnem vremenu se vrata odprejo in prostor za lahkoto prezračiti ohladi. Če je krompir naložen v zasipnicah na kup, ne moremo vplivati na toploto v notranjost kupov in prav tako nam je nemogoče uravnavati zračno vlago.

Če hočemo biti deležni vseh prednosti, moramo preiti k zračenju, ki se da poljubno regulirati. Do cilja vodi tu le zračenje z električno silo, a to ni noben problem, odkar je elektrika kmetu za vse potrebe na razpolago. Švedski elektrotehnični raziskovalni zavod za poljedelstvo je v tem pogledu izdelal zanimive predloge. Po njegovih načrtih so zgradili shrambe, v katerih nalagajo krompir do 2 m visoko na obeh straneh enega ali več razdelilnih ter nadziralnih hodnikov. Pod vskladiščnimi kupi so urejeni trikotni, spodaj odprti prezračevalni jarki, ki so v zvezi s kanalom za dovajanje zraka. V kanal se pošene s pomočjo prezračevalnika po potrebi hladni in toplejši zrak. Tako se nakopičeni krompir hitro prezračuje, a zahtevi, da zrak ne sme biti presuh, je najbolje ugoditi na ta način, da se prezračevalni zračni tok posname v prvi vrsti iznad kupov, kjer je stalno vlažen. Požene se v nakopičeni krompir, a iz njegovih kupov pobere toploto. Ta toplota izžareva potem skozi strop in proste stene. Sveži notranji zrak se dodaja po potrebi in v tolikšnih množinah, kolikor zadostuje za ohlajitev prostora in regulacijo vlage.

Obnovite naročnino!

Un sommergibile italiano ritorna alla base dopo una vittoriosa missione nel Mediterraneo Centrale — Italijanska podmornica se vrača po zmagoviti akciji v srednjem Sredozemlju

KULTURNI PREGLED

Objektivnost v zgodovinski vedi

Dvatisočetnica slovečega avtorja rimske zgodovine »Libri ad urbe condita« Tita Livija poteka v času, ki je ves v znamenju globoko segajočega zgodovinskega procesa; nemara je naš čas zgodovinsko križišče za cela stoletja. Ne samo da se pred našimi očmi ustvarja zgodovina v svoji najbolj žgoči in najbolj razgibanj obliki, marveč je sama zgodovina tista, ki delno osvetljuje nazore in ideale kovačev novega sveta. Zgodovinski naliki so človeku, ki opazuje visoke valove današnjega dogajanja, kaj pogosto na jeziku. Premnog misleč posameznik se danes s posebnim zanimanjem zateka k zgodovinskim knjigam, kakor da bi si mogel po tej poti izostriti pogled v sedanjost in v njene ogromne vrtnice.

A prav tisti, ki se z zaupanjem zatekajo v zgodovino in povprašujejo za svet zgodovinarja, so kajkrat tako zbegani, kakor ljudje, ki bi v življenjskih neveljavah trkali na vrata današnjih filozofov. Prav kakor jim filozofi ponujajo sisteme svoje filozofije — tako silno protislovne in dostikrat hlanimo odtujene življenjske stvarnosti, — jim tudi zgodovinarji nudijo svoje, vsekako manj osebne, vendar od naroda do naroda vsaj v nekih točkah zelo različne in nič manj protislovne zgodovinske poglede. In kdor je kdaj duševno prehodil to pot, se po vsej pravici vprašuje: Kaj je v zgodovini resnica in kakšne obče veljavne spoznave nam lahko nudi ta magistra vitae — učiteljica življenja?

Titus Livius je — prav, kakor vsi stari zgodovinarji — mešal mite in legende z verjetnimi ali s kronistično ohranjenimi

dogodki. Nič ga ni motilo, da bi ne začel tudi on rimske zgodovine z legendarno postavlo trojanskega junaka Eneja, ki mu je bil Vergil posvetil celo pesnitev ali da ne bi vpletal v pripovedovanje o starem Rimu drugih danes kar otipljivih bajk. Toda treba bi bilo poudariti besedo da ne s. Zakaj Titu Liviju se ni zdelo, da stori kaj napake, ko zmeša bajko z zgodovino, kakor dela — z drugimi pravici — pesnik. Ni se mu zdelo napaka zato, ker je sam veroval v te bajke. Obsoditi bi ga mogli samo tedaj, če bi bile iz današnje zgodovine, ki je šla skozi ves kritikizem in vso dvomljivost sodobnega časa, rez izključene vse bajke, legende, tendence in neznanstvena stremeljenja. A tudi dandanes imamo polno svojevrstnih »mitov«, pa teorij in doktrin, ki dajejo današnji zgodovini to, kar je antični dajala izrazito mitična prmes ali srednjeveškim kronikom religiozna. V članku »Vom Wesen der Geschichtswissenschaft« (O bistvu zgodovinske vede) se je dr. Gerhard Hennemann pred dnevi v »Kölnische Zeitung« bavil z vprašanjem objektivnosti v zgodovini. Vprašanje je značilno in važno, saj gre v bistvu za to, kar smo omenili zgoraj: koliko lahko zapupamo zgodovino in kaj je v njenem območju resnica? Sodoben človek veruje, da obstoji resnica, ki naj bi bila povsod enako veljavna in za vsakogar obvezna.

Izvajanje navedenega »filozofa zgodovine« nas nikakor ne bodo utrdila v tej — povejmo kar odkrito — iluziji. Vprašanje resnice v smislu spoznavanja nečesa povsem objektivnega, od nas povsem neod-

Kalček

Žitno zrno ima v svojih lučinah in plasteh skrobovo jedro, ki daje moko. Pod skrobom tiči v vsakem zrnu začetek nove rastline, kalček. Ta kalček tehta komaj tridesetinko celotne teže žitnega zrna. Znanost se je začela šele kratko pred prvo svetovno vojno resneje baviti z njegovo ulogo za človeško prehrano. To ni sicer nič čudnega, saj je znanost o prehrani še mlada in ne ve, kakšnih čudovitih spoznanj bo deležna jutri. Saj vemo za vitamine n. pr. komaj skočega pol stoletja. Pri tem pa je bilo vendarle pričakovati, da tičijo v kalčku, neznamiti zasnovi nove rastline, ki mora v zemlji opraviti ogromno delo, dragocene redilne snovi. V resnici vsebuje dragocene beljakovinske snovi, znatno količino tolišče, zelo lahko prebavljive ogljikove vodane in poleg večjih količin rudniških snovi skoraj vse vitamine, kar jih do danes poznamo. Žitni kalček je v zgodovini teh važnih učinkujočih snovi imel važno ulogo: ko so iskali nosilcev tako svanege antinevritskega vitamina B, so ga našli razen v »srebrni kožici« neolusčenega riža zlasti v rženem kalčku. Vitamina E je v olju, ki ga pridobimo iz žitnih kalčkov, celo toliko, da jih ne prekosijo v tem pogledu nobene druge rastline.

Kaj so počenjali s kalčki nekoč? Ko so debelejšo moko mleli v čedalje finejšo, so prihajali kalčki med otrobe in so jih s njimi pokladali živini. Prvi poskus, da bi žitne kali izkoristili na veliko, je napravil nemški vojni odsek za tolišče in olja proti koncu prve svetovne vojne. Tedaj je profesor Noorden, znan specialist za vprašanja prehrane in presnove, menda kot prvi poučil široko javnost o vrednosti žitnih kalčkov. Ti kalčki so sirovina, ki jo komaj upoštevamo, je dejal tedaj v nekem članku, in v tej sirovini tičijo nad vse uporabne vrednote. Sto gramov posušenega praška iz žitnih kalčkov vsebuje toliko hranilnih enot kakor približno 350 g svežega, pustega govejega mesa. Kar se tiče prebavljivosti teh redilnih snovi, je ne prekaša nobena druga rastlinska substanca, večina teh substanc pa sploh daleč zaostaja za žitnimi kalčki. Po načrtu tedanjega vojnega odseka bi morali iz 10 milijonov ton rži in pšenice pridobiti 10.000 ton jedilnega olja, 30.000 ton beljakovinskih snovi in isto toliko ogljikovih vodikov za obogatitev ostale prehrane. To so računali, ki jih srečuje mo v podobni obliki tudi danes po strokovnih listih. Pred kratkim so v Nemčiji odredili, da je treba vse žito zmleti v moko, toda kalčki so od tega izzevali. To je mogoče seveda le tam, kjer se dajo ločiti od ostalega zrna, v večjih mlinih, ki razpolagajo s potrebnimi napravami. Olje in redilne preparate, ki se dajo pridobivati iz kalčkov, smatrajo odlični čimtelji očitno za važnejše nego pomožitev redilnih snovi v moki. To je seveda stališče, ki ima prav tako svoje zagovornike, kakor svoje nasprotnike. Kalčke pridobivajo iz zrnja v ostalem šele po proceduri, ki povzroči, da malo vzklijejo, po proceduri, ki spominja na prakso v pivovarjah in v tovarnah za izdelovanje sladne kave. Uspeh je pomnožitev učinkovitih snovi in še lažja prebavljivost. Ta moderni postopek pa za ta namen ne uporablja vode, temveč neko redilno raztopino, ki vzkalištev znatno skrajša, in sicer na en dan ali dva. Pri tem se pomnoži tudi odstotek beljakovine v kalčki rastlinski zasnovi, in sicer ji dovaja to beljakovino redilna raztopina.

Olje, izvlečki in moke iz kali, ki jih pridobivajo iz temeljnih sirovin in ki jim dodajo deloma še jecitina, groznega sladkorja, apna, kakava in drugih redilnih snovi, so že kaj mnogovrstni izdelki. Z malenkostnimi izjemami so prišli na trg šele v letih po prvi svetovni vojni, a nadaljnje pobude za ta razvoj je dala sedanja vojna, oziroma odločujoči krogi nemške državne brambe, ki jim je skrbeti za prehrano milijonske vojske. Poleg kalčkov iz rži, pšenice in koruze so ti krogi pritegnili tudi sojo. Tako prideluje nemška vojna uprava posebno redilno mašo iz rži in soje in jo uporablja kot nadomestek za meso, zlasti v klobasnih izdelkih. Na ta način dopolnjuje živalske beljakovine s prav posebnimi beljakovinami in povečuje tako rekoč svoje zaloge vitaminov. Razen moke iz kalčkov so izdelali v poskusnih zavodih vojne uprave tudi prašek iz šoka kalčkov in kvasnega izvlečka, ki povečuje redilnost živil, in nadomešča kuhinjsko sol. Na ta način dobivajo žitni kalčki za prehrano čedalje večji pomen, kakor druge substance, ki so deloma nove, kakor moka iz soje in sladkega volčjega boba, ali ki so jih doslej premalo upoštevali, kakor kvas in paradiznikov stržen.

visnega ostaja še vedno zapleteno modroslovno vprašanje, ob katerem se ločijo pota idealistov in realitov itd. Če vzamemo za merilo tisti pojem objektivnosti, ki velja na pr. v fiziki, ne moremo reči, da bi lahko veljal tudi v zgodovinski vedi. V fiziki so objekti proučevanja in raziskavanja povsem drugačni. Zgodovinar in zgodovinska snov sta v povsem drugačnem odnosu, kakor fizik in objekt njegovega študija, ker zgodovina kot predmet po sebi (an sich) sploh ne obstoji v tistem smislu kot obstoje sile, ki jih opazuje fizik, marveč ima zgodovinar opraviti samo z neizmerno množico dostikrat nekontroliranih pojavov, dogodkov, znakov, pričevanj, ki jih mora urediti in spraviti v celoto. »Spoznavajoči jaz« naravoslovja je vse kaj drugega kakor »spoznavajoči jaz« zgodovine: tu spoznava, kakor pravijo filozofi, »konkretni jaz«. Zgodovinska dejstva, ki so objekt zgodovinske vede, potemtakem ne obstoje kot »stvari po sebi«, marveč so vedno v veliki smiselni zvezi, vsekdar združene s tokom dogajanja in so izven tega brez pomena in vrednosti.

Kdor na pr. ne ve, v kakšni zvezi je dejstvo, da je Luther 31. oktobra 1517 razglasil v cerkvi v Wittenbergu svojih 95 tez in kakšne posledice je imelo to za nadaljni zgodovinski razvoj, je zanj to dejstvo brezpomembno. Že to kaže, da je zgodovinsko dejstvo vse kaj drugega kakor naravoslovno dejstvo. Filozofsko rečeno: Za razliko od vzora naravoslovja (fizike) tvorita subjekt in objekt v zgodovinski vedi neločljivo celoto. — Zgodovinsko spoznavanje zahteva vedno konkretno povezanost objekta in subjekta.

Posledica tega bistveno drugačnega spoznavanja je to, da zahteva vsaka zgodovinska podoba svojo perspektivo, ali z drugimi besedami: če hočemo spoznati neki

Fronte russo: prigionieri catturati dalle truppe italiane nelle recenti operazioni — Z ruske fronte: ujetniki, ki so jih zajele italijanske čete med zadnjimi operacijami

20 trupel v naslednem čolnu

Obalni čuvaj v Substanteru na Portugalskem je te dni v zgodnji jutranji uri zagledal kakšne pol ure od mesta na peščini velik čoln. V čolnu je bilo v svojo grozo odkril dvajset trupel civilistov obojega spola in vseh starosti. Čoln ni bil označen z nobenim imenom in tudi ni imel motorja, pač pa so bila v njem še tri vesla. Ta grozotna najdba je sledila zelo viharji noči. Iz vseh znakov sklepajo, da so čoln in mrtvi ljudje v njem izvirali s kakšnega prekomornika, ki je pripil čez ocean, toda doslej niso mogli ugotoviti, za kateri parnik bi šlo. Iz položaja, v katerem so našli trupla, bi bilo sklepati, da jih je smrt doletela kakšnih deset dni prej in sicer bržkone v prvi vrsti zaradi pomanjkanja živeža in vode. Domnevajo, da gre za potnike z enega izmed zadnjih potniških parnikov, ki so zapustili brazilske luke, da odplovejo v Evropo, in ki ni od nekega med njimi odtelje nobene vesti več.

Črne koze v Boliviji

Kakor poročajo iz Buenos Airesa, je v okrožju Villazonu v Boliviji izbruhnila huda epidemija črnih koz. Mnogi ljudje so že umrli.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 11. APRILA 1942-XX
7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba. V odmoru (8.00): Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert violinistke Franke Ročeve (pri klavirju Marta Bizjak-Vajlalo). 12.40: Pianiistični duo Seifert-Demšar. 13.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Današnje in včerajšnje lepe pesmi. Orkester Cetra vodi dirigent D. M. Šijanec, sodelujeta sopranistka Draga Sok in tenorist Janez Lipušček. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.10: Nove plošče Cetra. 17.55: Gospodinjsko predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Poje sopranistka Režika Lipušček Koritnik. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Alati jeve četr ure. 20.55: Simfonični koncert vodi dirigent Lupl. V odmoru: predavanje v slovenščini. 21.30: Predavanje v slovenščini. 21.40: Lahko glasbo vodi dirigent Petralia. 22.25: Kmečko glasbo vodi dirigent Prat. 22.45: Poročila v italijanski.

Jutrovi oplasi so naši najboljši prodajalci in nakupovalci

Zamenjava grške drahme

Duce je izdal odlok o zamenjavi grške drahme na Jonskih otokih z jonsko drahmo al pari. Juridicnim osebam, ki imajo na jonskih otokih podružnice, je dovoljena tudi zamenjava bonov Casa Mediteranea di Credito per la Grecia v jonske drahme. Po poteku roka za zamenjavo bo na Jonskih otokih zakonito plačilno sredstvo samo jonska drahma. Devizni posli so dovoljeni samo kreditnim zavodom, ki jih pooblašča šef civilne uprave.

A NEKDOTA

Pri obleganju La Rochella je topovsko krogla težko raniła markija Montfortskega. Zdravniki so mu sporečili, da je poškodba zelo nevarna, možgani so razgaljeni. Marki je odgovoril suho: »Nu, vzemite košček teh možganov, dajte ga v skrinjico in ga pošljite kardinalu Richelleu, ki je venomer, včasih po stokrat na dan trdil, da možganov nimam!«

VSAK DAN ENA

»Dober dan, gospod krojač, kakšne obleke se nosijo letos?«
»Samo tiste, ki so plačane v gotovini, samo tiste, gospod Milinar!«

izkusov, da se zgodovina bbravnava kot sužnja in da ne služi resnici, marveč moči, je bilo na svetu že nemalo. Pot iz subjektivnega k objektivnemu vodi v zgodovinski vedi skozi osebnost zgodovinarja. Hennemann navaja Rankeja, W. von Humboldta in Sprangerja ter kaže, kako se v vsakem pravem zgodovinarju razodeva težnja po čim večji objektivnosti, brezosebni, resnicoljubnosti. Objektivnost v zgodovinski vedi prav kakor v življenjskih definira Steger kot »etično kvaliteto raziskovalca«. Zato sklepa Hennemann svoj sestavek takole: »Če torej, kakor smo mogli posneti po vsem, kar je bilo povedano, ni in ne more biti besede o objektivnosti in zgodovine, obstoji vendar — ali bi vsaj mogla in morala obstajati — objektivnost zgodovinarja v smislu čisto določenega duhovno-duševnega zadržanja, ki bi ga lahko označili: etos objektivnosti.«

Tako tudi problem objektivnosti v zgodovinski vedi pričuje, v kolikih važnih stvarih človek je in ostaja merilo stvari. Pot iz brezbrežnega subjektivizma in npravnstvenega nihilizma, v čigar močvirje se je začel pogrezati sodoben človek, vodi nujno samo preko jasnih in čistih poti etičnih načel in etične discipline. — Etika zgodovinarja očitno odloča o vrednosti zgodovine in človeško, pravno slabi zgodovinarji so sokrivci vseh zlorab z njihovo vedo.

Za našo strokovno besedno kulturo

II.

»Compressa — obveza; compressione — stiskanje, pritisk; obveza.« Kompresa je ali mrzel obkladek ali brisači podobna platnena ruta, ki jo rabimo pri operacijah: kompresija je stisk, pritisk. Ne kompres

Kronika

• **Novinarski kongres.** V doževi palači na Markovem trgu v Veneziji se je večeraj pričel evropski novinarski kongres, ki se bo zaključil v nedeljo. Kongres je posebej pomemben, ker je številno obiskani in ker se na njem prvič obravnava borbeno udeležba novinarjev evropskih narodov v sedanjih vojni. Spored je naslednji: najprej se je sestalo predsedstvo evropske novinarske zveze k seji, sledila je slavnostna otvoritev kongresa v veliki magistratni dvorani, nakar je bila svedena počastitev novinarjev, padlih na bojišču. Višek kongresa bo danes, v soboto, ko bodo nekateri ugledi evropski politiki govorili o deležu krivde neodgovornega tiska na sedanjih vojni. Jutri, v nedeljo, bo slavnostni zbor, na katerem bodo podali izjave italijanski minister za ljudsko prosveto Eksc. Pavolini, nemški tiskovni šef dr. Dietrich in japonski poslanik Sakama. Poleg evropskih novinarjev je prišlo na kongres tudi prav številno odposlanstvo japonskih gostov.

• **Odlikovanje znanega novinarja.** G. Mario Nordio, glavni urednik dnevnika »Il Piccolo«, je bil odlikovan s kolonijalnim redom Italijanske zvezde.

• **O italijanskih konservatorijih,** glasbenih šolah in glasbenih akademijah poroča Alfredo Casella (Roma) v časopisu »Italia«. Število državnih zavodov v Italiji se je zadnja leta povzelo na deset. Državnim zavodom stoji od strani glasbene šole, ki so zelo številne in so pod državnim nadzorom. Moderni umetniki, kakor Goffredo Petrassi in Luigi Dallapiccola, so bili poklicani, da poučujejo skladateljstvo na konservatorijih v Romi in Firenzi. Nadarjeni dijaki dobijo podpore od prosvetnega ministrstva kakor tudi od sindikata glasbenikov. Tako lahko tudi ubožni nadarjeni dijaki dovršijo svoje študije. Posebno zanimanje je posvečeno študiju predromantične dobe. Metodično raziskujejo narodne knjižnice in še vedno najdejo nove, pozabljene umetnine. Stara italijanska glasba je danes bolj živa kakor kdaj prej; navedeni naj bodo predvsem skladatelji Monteverdi, Vivaldi in oba Scarlattija.

• **Podaljšana šolska prehrana.** V mestu in pokrajini Triestu je bila šolska oskrba s prehrano, ki navadno traja tri zimske mesece, letos izjemoma podaljšana do zaključka šolskega leta, to se pravi do 15. junija. Tako je odredil Duce.

• **General Ošima potuje po Balkanu.** Japonski poslanik v Berlinu general Ošima je po enodnevnem bivanju v Budimpešti odpoval v Bukarešto. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki japonskega in nemškega poslanstva ter predstavniki krajevnih oblasti.

• **Nemška prehrana iz gozda.** Kakor poroča graški dnevnik, prireja izobraževalni urad v Gradcu poučne izprehode, pri katerih posamezni strokovnjaki poučujejo, katere divje rastline so sposobne za človeško prehrano. Dosedanje preiskave so dognale, da je med divjimi rastlinami mnogo takih, ki so nujno potrebne za zdravljenje posameznih »prehodnih pojavov«: pobitosti, i.e. lešin v zglobovih in nagujenja pri prehlajenju. Ob pravilni izbiri so divje rastline okusne, da lahko nadomeščajo tuje začimbe. Iz domačih divjih rastlin se dajo pripravljati okusne zelenjavne juhe, solate in prikuhe. Kratak izprehod zadostuje, da prinese narabale brez velikega truda nekaj zelenega priboljška domov. Slovenci imamo dr. Bevkovo brošuro o zdravilnih rastlinah, ki jo je že pred leti izdal Pomladek Rdečega križa v Ljubljani.

• **O prepovedi fotografiranja v Nemčiji** je objavljena podrobna naredba nemškega notranjega ministra, ki prepoveduje ne samo fotografiranje, marveč tudi filmanje in slikanje oziroma risanje posameznih prometnih objektov, kakor so: železniški tiri, železniške gradnje, nove proge, vojaški transportni vlaki, nadalje avtomobilske ceste, gradnje in druge naprave ter vsi vojaški transporti na avtomobilskih cestah. V prepoved so vštete vse vodne ceste, dolinske zapore in pristanišča, mostovi nad plovnimi rekami in kanali, velike zapornice, ki služijo ladijskemu prometu, pristaniške naprave in vsi vojaški transporti na rekah in v pristaniščih. Izjemna dovoljenja za fotografiranje, filmanje ali risanje daje ministrstvo za propagando in spoznanju z oblastovno, v čigar območje spadajo zadevni objekti. Naredba velja za vso vojno dobo.

• **Vojne poroke so v Nemčiji olajšane.** Da bi se postopek za vojni poroki v Nemčiji še bolj olajšal in pospešil, je državni pravosodni minister izdal novo naredbu. Doslej je bilo za poroko potrebno privoljenje staršev, četudi je bil vojak priložen za polnoletnega pred izpolnitvijo 21. letom. Po novi odredbi se lahko vsak nem-

ški vojak svobodno poroči, čim mu je polnoletnost priznana pred 21. letom.

• **Smrt na fronti.** Na vzhodni fronti je padel poročnik Eduard Meyer, ki je bil odlikovan z viteškim križcem železnega križa. Bil je vodja letala v nekem nemškem rušilnem letalskem oddelku.

• **Novo cepivo zoper legar.** Kakor poroča časnik »La France Socialiste«, sta francoska znanstvenika Durand in Giroud odkrila novo, zelo učinkovito cepivo zoper legar. Novo cepivo pridobivata iz kunccev.

• **Tatinska miša.** Zakonca Parenti iz Valenze sta dan za dnem ugotavljala, da jima izginja papirnati denar, ki ga je mož vsak večer položil na kuhinjsko mizo. Zakonca sta se zavoljo tega prepirla, ker sta ponevedoma drug drugega sumničala, da si prisvaja težko prislužen denar. Nedavno pa je iz radijskega aparata skočila miška. Zakonca sta hitela pogledat v aparat in sta kar odvečevala od začudenja: tam sta našla celo skladišče razgrizenih bankovcev, ki jih je miška nabrala noč za nočjo, da je ustvarila gnezdo za svoj mladi rod.

• **Saune za rudarje.** Nemška delovna fronta je v nekem premočniku uvedla poskusne fiske kopeli, znane pod imenom sauna. Z njimi hočejo preprečiti pogoste prehlade, ki so jim rudarji zelo izpostavljeni. Rudarje bodo skrbno opazovali in če se bo naprava obnašala, bodo fiske kopeli ustanovili po vseh rudnikih.

• **Velika uporaba gob v Nemčiji.** Kakor je to dni predaval v Gradcu visokošolski asistent dr. Roland Kunze, so v Nemčiji zelo pridno na delu, da z gobami pripomorejo k splošni ljudski prehrani. Cela vrsta konzervirnih tovarn predeluje užitne gobe za ljudi in živino. Velika tovarna na Tuheleski ravni na Poljskem, največja v Evropi, je imela že leta 1940. zaposlenih 200 delav in je mesečno predelala 700.000 kg gob. Odtlej se je mesečna storitev še znatno povečala. V letošnjem letu bodo v Nemčiji še zlasti pridno nabirali gobe.

• **Zbirka vojnih kuhinjskih receptov.** Od kar so v Nemčiji uvedli po gostilnah in javnih kuhinjah enotna jedila, kakršna imajo vojaki na fronti, so začeli posamezni kuharji in kuharice preizkušati svojo kuhinjsko umetnost z različnimi lastnimi dogmanji. Zavoljo tega je zdaj gostinska zveza v Gradcu pozvala kuharje, kuharice in gostilničarke, naj vpišejo svoje preizkušene recepte, ki bodo odposlani novemu zavodu za kuhinjsko umetnost v Frankfurt. Zavod bo nato vse take recepte za vojaška kosila natančno preizkusil, nakar bo izdal novo zbirko receptov.

• **Hud požar na špankem.** Iz Madrida poročajo, da je v Dearevalu, pokrajina Avila, uničil požar šolska poslopja, mestno hišo in še nekatere hiše. Le s težavo so ga ob sodelovanju gasilcev, vojskova in falangistov omejili in zatrli. Škoda je zelo velika.

• **Za pridelovanje olja v Srbiji.** Poljedelsko ministrstvo v Beogradu je izdalo nove odredbe, ki naj pripomorejo, da se poveča proizvodnja olja. Čigar nedostatek se v Srbiji mečno čuti. Odredbe se tičejo zlasti povečanja gojitve sončnice, soje in buč.

• **Odebo bodo postopno obnovili.** Rumunska oblastva so ukrenila potrebno, da bo v Odesi čim prej obnovljeno redno življenje in mesto zopet pozidano. Z vsa naglico spravljajo v pogon žage in opelne. Nekaj teh podjetij je že v polnem obratu. Tudi cestna železnica v Odesi je po večini že v pogonu. Preskrbovanje z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami je enotno urejeno in racionalno.

• **Madžarskim židom prede slaba.** Listi poročajo, da je bil pri budimpeštanski trgovinski zbornici ustanovljen poseben odbor, ki bo izdelal pravilnik za disciplinarno sodišče v židovskih zadevah. V pravilniku bo posvečena posebna pozornost tako imenovanemu sistemu slavnatih mož. Kdor koli bo sodeloval z židi, mu bo takoj odvzeta obrtna pravica.

• **Huda tramvajska nesreča v Carigradu.** V azijskem delu mesta Carigrada se je pretekli teden zgodila huda tramvajska nesreča. Na ostrem ovinku je voz cestne železnice skočil s tira in se prevrnil. Ena oseba je bila ubita, vsi ostali potniki pa so dobili hude poškodbe.

• **17 milijonov za obnovo Larise.** Tesalsko mesto Larisa je bilo v vojni in nato sledenem potresu hudo poškodovano. Grška vlada je zdaj odobrila 17 milijonov drahem. Najdba starega denarja. Pri poljskih delih v bližini Drača so našli pred dnevi 4000 staro-rimskih kovancev, ki so tehtali 12 in pol kg. 1750 let so ležali v zemlji. Srebrni in bronasti novci so prav dobro ohranjeni. Razen 850 kovancev iz časa cesarja Hadriana, so našli tudi nekaj novcev iz Male Azije z grškimi napisli.

tarrh = katar v grlu; Kehlkopf = grgavec, jabolko, Kehlkopfentzündung = vnetje jabolka; Kehlsucht = davica. Reči moram, da je to taka zmešanica, da se je tudi strokovnjaku težko spoznati v njej.

Na vratu razločujemo organe od znotraj in od zunaj. Znotraj imamo: žrelo, pharynx, der Rachen ter glio, larynx, der Kehlkopf; od zunaj pa vidimo jabolko, prominentna laryngica, der Adamsapfel. Tako je po zdravniško, po nezdavniško pa pravijo vsemu skupaj vrat, jabolku pa tudi golt = goltanec (zgrabiti koga za goltanec). Grgavca ne poznam, takisto ne Kehlsucht, davica pa je znana oznaka za difterijo.

Kaj je slepič, appendix, der Wurmfortsatz in kaj slepo črevo, Intestinum caecum, der Blinddarm, sem že ponovno javno pojasnil. Če Nemci pravijo netočno Blinddarm-entzündung, je to njihova zadeva, ki so jo obdržali še od tedaj, ko je medicina smatrala, da je središče obolenja na slepem črevesu; odkar pa je dognano, da je na slepiču, bi morali reči Wurmfortsatz-entzündung. Slovenci smo začeli oblikovati svoje zdravstveno besedje šele v dobi, ko je bila medicina že dognala pravo kosišče bolezni, zaradi tega se je pri nas uveljavila edino pravilna oznaka za appendicitis: vnetje slepiča. »Blinddarm = slepič; Wurmfortsatz = slepič,« kakor vidim v besednjaku, je osnovno zgrešeno, saj je med slepičem in slepim črevesom razlika vsaj tako kot med pestjo in palcem.

»Achse = pleče, rama, pazduha; Achselbein = ramna kost.« Pazduha je die Achselhöhle, o ramni kosti posamič sploh ne govorimo, pač pa poznamo skupino

• **Rimski slikar — žrtev plina.** Znanega rimskega slikarja Ettorea Palombinija so te dni našli v njegovem ateleju mrtvega. Soba je bila polna plina, uhajajočega iz cevi, ki jo je slikar pozabil zapreti. Umetnika so našli mrtvega blizu okna, kamor se je bil ponoči splazil, da bi ga odprl, ker je najbrž občutil, kaj se je zgodilo.

• **Požar je opustošilo mesto.** Iz republike San Salvador poročajo, da je v mestu Acatuljo izbruhnil požar, kakor ga kronika te dežele ne zaznamuje že celo stoletje. Uničil je številna poslopja in trgovine ter povzročil škodo za približno milijon dolarjev.

• **Mobilizacija brezposelnih v Bolgariji.** Bolgarsko ministrstvo za javna dela je izjavilo, da bodo vsi brezposelni, kar jih je sedaj na Bolgarskem, pritegnjeni za dovršitev nekaterih javnih del, zlasti še cest.

• **Smrtne kazni za špekulacije z živili v Nemčiji.** 44 letni Westfalec Pavel Wollmer je bil obsojen na smrt in takoj ustreljen, ker je zbral na skrivaj večje količine živil, zlasti surovega masla in sira in jih je prodajal za višjo ceno ali pa zamenjaval za druga živila. Prav tako je bil po obsodbi posebnega sodišča usmrčen Berlinčan Friederik Deutsch, ki je na skrivaj opravljal mesarsko delo, kupčeval z mesom in sodeloval na črni borzi. Zaradi udeležbe pri črni borzi so ob istem času obsodili v težke zaporne kazni 18 drugih oseb.

• **Dva Ibrahima.** Iz Dakarja poročajo: Ibrahim Massud Hanna je smrtno sovražil svojega sosedo Ibrahima Mekkanja. Oba Ibrahima sta si zaradi tega delala silne neprijetnosti. Naposled sta se po orientalski navadi odločila, da izročita svojo zadevo tretjemu muslimanu, ki naj jo razsodi. Letemu se je posrečilo, da je sosedo pomiril. Prvi Ibrahim je ponudil drugemu v znak sprave cigareto. Ko jo je le-ta poizkusil, mu ni ugajala in jo je brž vtaknil v žep. Domislil se je, da bi ugnel v nji kaj bitni in je stopil na policijo. Tu so dognali, da je bil v cigareti hud strup, ki usmrti človeka v nekaj minutah. Tako je Ibrahim drugi spoznal »pomirljivost« sosedo Ibrahima prvega.

• **Ljudsko štetje v pokrajini Cattaro.** Ob bližajočem se prazniku ustanovitve Rima bo v vseh občinah kotorske pokrajine ljudsko štetje. Z njim hočejo dognati dejansko stanje prebivalstva in obenem uveljaviti anaragistično stopanje, ki velja v drugih pokrajinah Italije.

• **Zaprta ledenica.** Izredna nezgoda se je zgodila nedavno Argentincu Valdiviu iz Buenos Airesa. Vstopil je v ledenico, da bi se prepričal, kakšna temperatura je v nji. Dognal je, da je v nji mraz šest stopinj pod ničlo. Ko pa je hotel oditi, je z grozo opazil, da so se zaprla za njim vrata, ki se odpirajo samo z vnanje strani. Zaman je vpil in tolkel po vratih. Že je začel zmrzovati. Po štirih urah trpljenja v ledenici je prišla pomoč in Valdivio se je napol zmuznjen rešil iz mučne zagate.

• **Nenavaden incident pri poroki.** V Comacchiju blizu Ferrare so imeli v župni cerkvi poroko. Med obredom je duhovniku postalo tako slabo, da se je zgrudil na tla. Ženin in nevesta sta morala čakati toliko časa, da je prišel drugi duhovnik in dovršil poročni obred.

• **Jajca v kovčegu.** Dva rimska meščana je policija zasedla na postaji v Anconu, ko sta se s kovčegi, ki sta jih nosila z opazno pazljivostjo, odpravljala na pot v Rim. Morala sta odpreti popotne kovčege in policija je v obeh nabrala 500 svežih jajc. Ves tovor je bil zaplenjen v korist krajevnega prehranjevalnega urada.

• **Krakovljanje po Nemčiji.** Od 9. t. m. so zahtevali za nekatere vlake v Nemčiji, zlasti za brzovlake Berlin-Hamburg, Berlin-Varsava, Berlin-Dunaj in Berlin-Monakovo, posebna dovoljenja.

Iz piva in jabolk

Iz piva in jabolk napravimo krasne kocke. Steklenci piva premešamo toliko moka, da dobimo gosto tekočo testo, v katero stresemo toliko drobno narezanih jabolk, kolikor jih sprejme vase. Nato polagamo testo z žlico v vročo mast in spečemo kakor češke dalke. Ko so kolački pečeni, jih potresemo s sladkorjem in serviramo še vroče.

Špinača je zdravilo

Vsaka gospodinja bi morala vedeti, kako zdravilna je špinača in zaradi tega tudi paziti, da ne gre pri kuhanju v izgubo preveč rudniških snovi, ki jih vsebuje špinača vse polno. Zato je dobro, da se poslužijo nekdajne prevare: preden nose špinačo na mizo, naj ji premeša vsaj četrtino surove dobro sesekljane špinače ali pa naj iztisne sveže špinačne liste in premeša svež špinačni sok z prirejenimi kuhani špinaci. Sicer je za prav okusna tudi surova špinača, dobro sesekljana, pičlo osoljena in popoprana ter zabeljena z oljem in kisom.

ramnih kosti, ki tvorijo ramo, in sicer ključnica, lopatica ali plečnica ter nadlahtnica.

»Schulterhöhe = lopatična končica«. Kaj naj bi bila lopatična končica, ne vem. V nemščini pravimo ungleiche Schulterhöhen, in Schulterhöhe in podobno.

Takisto so mi nove te oznake: »Zahnfortsatz = vrtlj; Nasenscheidewand = hrpelj; Gebärmuttervorfall = trod; Zähne am Rechen = naperki. Vojna mi je vzela pripomočke, po katerih bi morda dognal, če in v koliko je kdo te neznanke že rabil. Za prvo poznam zobiščni podaljšek, za drugo nosni pretin, za tretje zdrknjena maternica, za četrto zobci, dočim so zobci človeški ali živalski.

»Schienbein = golenica, piščal; Wadenbein = piščal. Dve različni kosti ne moreta biti piščal! Wade = meča, Wadenbein potemtakem kost mečnika.

»Nasenloch = nosnica; Nasenflügel = nosnica, nozdrv. Prvo je točno, drugo pa ne, ker Nasenflügel je samo nozdrv!

»Magenbrennen = zgaga; Magenbeschwerden = nadloga z želodcem.« Zgaga je Sodbrennen, to je grenko žgoči občutek v žrelu; za Magenbrennen pa rečemo, da nas peče v želodcu. »Nadloga v želodcu« je strašno nerodna prestava; navadno pravimo želodčne težave.

»Magenkreps = rak v želodcu.« Prav: bolnik ima raka na želodcu ali želodčnega raka!

»Aufdunsel = nabrekli; aufgedunsen = zabuhel.« Med nabrekli in zabuhli je razlika! Prvo je trda, drugo mehka otekina, večinoma samo v obrazu.

»Zahngesehwür = zazobica, šola; Zahn-

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** Po kratki težki bolezni je preminila ga. Angela Vidmarjeva, soproga našega književnika Josipa Vidmarja. Pokojna gospa je živel za svojo družino, razen soproga in sinčka pa jo bodo težko pogrešali vsi, ki jo so poznali, kot plemenito in srčno dobro ženo. Na zadnji poti jo bodo spremlili v soboto ob pol 16. iz kapelice sv. Adama in Eve na pokopališče k Sv. Križu. — Umrla je dobra mati ga. Fani Pečnikova, roj. Hajek. K zadnjemu počitku jo bodo spremlili v soboto ob 17. iz kapelice sv. Franciška na Zalah k Sv. Križu. — Dotrpel je in za velno zapustil svoje trgovce g. Lovrenc Sebenik. Pogreb blagega pokojnika bo v soboto ob 15. iz kapelice sv. Petra na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnim bomo ohranili blag spomin, žalujočim svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **Nov načrt in popis mesta Ljubljane.** Ljubljana se je v zadnjih 10 letih zelo razvila, tako po obsegu, kot po številu prebivalcev. Nastali so celi bloki novih hiš in ob njih nove ulice. V gospodarskem življenju in tujakem prometu se je zadnja leta zelo občutilo pomanjkanje dobrega, sodobnega načrta mesta, saj je zadnji načrt izšel že preli 11 leti in je umljivo, da ne more več ustrežati današnjim zahtevam. Zato se je trojica mladih, agilnih ljudi odločila odstraniti ta nedostatek in izdati načrt mesta, ki je delo mladega tehnik Miljutina Zupanciča. Načrt je tiskan v 5 barvah na močnem brezlesnem papirju v velikosti 71x67 cm. (Merilo je 1 : 12.500). Obsega pa skoro vso sedanjo Veliko Ljubljano in je v vsakem pogledu izpopolnjen. Novost pri tem načrtu so tranzitne ceste, železniške, tramvajske in avtobusne proge, vse z označbo smeri in navedbo razdalje. Načrt je napisala litografija Čemazar in so že polkurni odtisi pokazali, da je delo v vsakem pogledu lepo uspelo. Kot priloga bo izdana knjižica, ki bo vsebovala popis vseh ulic, cest in trgov, državnih, javnih in samoupravnih uradov (vse z označbo lege) itd. Knjižico je uredil Stane Vajdani in jo kantonirano za okusno opremljeno naslovno stranjo. Mnogo naših tvrdi, ki z uvidenostjo podprlo izdajo načrta z objavo glasov v prilogi knjižice.

u— **Komorni ansambli,** ki jih sestavljajo najboljše italijanske izvajajoče umetniki, so se že od nekdaj, posebno pa v zadnjih letih, odlično uveljavili v koncertnem življenju največjih in najpomembnejših kulturnih središč v Evropi. Tudi v Ljubljani smo že slišali razne skupine iz vrst teh ansamblov, ki so bile vse prvostvorne in nam nudile izreden užitek. Med njimi omenjam v prvi vrsti Poltronierjev kvartet, ki je dvakrat napolnil Filharmonično dvorano. V ponedeljek, dne 13. t. m. pa bomo slišali v veliki Filharmonični dvorani komorni koncert Dva, ki ga tvori pianist Luigi Dallapiccola in violinist Sandro Materassi. Na njihovem sporedu so zastopane štiri glasbene literature: italijanska — Tartini, francoska — Ravel, ruska — Stravinski in nemška — Brahms. Na koncert, katerega začetek bo točno ob pol 7. uri, opozarjamo. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Sobota ob 18.30, nedelja ob 14.30, 16.30, 18.30 VESELI TEATER

u— **Ravnateljstvo III. mešane meščanske šole Ljubljane.** Moste obvešča učiteljski zbor in učence, da se prične v ponedeljek 13. t. m. pouk v vseh razredih ob 8. dopoldne. Tudi oba razreda, ki sta imela doslej popoldanski pouk, imata od ponedeljka dalje popoldanski pouk.

u— **Uspela Smrekarjeva dela,** ki so razstavljena v Obzorniški galeriji na Gospodarski cesti, vzbujajo upravičeno pozornost. Priznani karikaturni je s svojimi risbami močno poživil razstavo, ki nudi resničen užitek. Zanimanje za prireditve je med občinstvom zmerom večje. Razstava bo odprta še kratak čas. Ogled vsak dan dopoldne in popoldne.

u— **Nedeljsko zdravniško dežurno službo** bo opravljal od sobote ob 20. ure do ponedeljka ob 8. uri zjutraj mestni višji zdravnik dr. A. Hečim Marjan, Korytkova ul. št. 18, telefon 36-24.

u— **Zadnji trgovci s čevlji na Vodnikovem trgu** bodo v soboto popoldne podirli svojih 6 gradih barak, ki res nikakor niso primerne sodele impozantnim novim tržnicam. V ponedeljek zjutraj, bodo pa trgovci s čevlji že postavili prenosne sejmarske stojnice in jih ob 13. uri tudi spet podirli, nato pa vsak dan postavili v VIII. Trgovci s čevlji so imeli itak dovoljenje samo za prenosne sejmarske stojnice, vendar so pa znali v zadnjih letih svoje sejmarske stojnice tako spremeniti, da so iz njih počasi postale stalne pokrite barake. Na Vodnikovem trgu ostanejo samo

še nekaj dni zadnje štiri barake dveh klobasarij, branjke in prodajalca dišav, ker se vsi štirje v kratkem preselijo pod stebrišča tržnice, da na Vodnikovem trgu ne bo več nobene barake, ki se tako zelo kazile lepo urejeni živilski trg.

u— **Nesreče.** Tri ponesrečene so v četrtek sprejeli na kirurškem oddelku ljubljanske bolnišnice. 20 letni delavec Jože Dolinar iz Ljubljane je po domačih stopnicah, ki vodijo v klet, padel in si zlomil levico. Hudo si je pri padcu poškodoval levo koleno 20 letni dijak Bogdan Janžekovič iz Ljubljane. Marta Štepliova, 8 letna kleparjeva hči iz Sodražice, pa si je zlomila levico.

S Spodnje štajerske

Razglabljanje o sedanjem položaju. Polklicni vzgojevalni urad v Mariboru je sklical svoje drugo zborovanje, na katerem je govoril vodja urada Schreger. Naglasil je, da mora vsak Nemec razmišljati o sedanjem času, v katerem so prvič v svetovni zgodovini trčili skupaj trije svetovni nazor, ki jih je Schreger obeležil takole: Mladi in močni narodni socializem s svojimi etičnim pojmovanjem življenja, mladi in že odmirajoči boljševizem, ki je pridigoval o delavskem paradizu in je ustvarjal zmedo, ter umirajoči liberalizem, ki je svetovni nazor bogatašev. Schreger je izjavil, da je narodni socializem trezen idealizem, ki napravlja Nemce močne v vojni in obenem povzroča, da se poleg ogromnih vojnih nalog pripravljajo bodoče mirovne naloge, ki se bodo nadaljevale tam, kjer so bile prekinjene 1. septembra 1939.

Dve smrtni obsodbi. Pred posebnim sodiščem v Gradcu sta se morala zagovarjati 36letna dekla Ana Fischerjeva iz Lehna na Pohorju in 31letni pošastnik Bernard Nabernik. Obtožena sta bila, da sta na okrutni način spravila s sveta Nabernikovo ženo, mater dveh otrok. Nabernikova, ki je bila potolčena po glavi in zabodena z nožem, je izdihnila v Slovenjgriški bolnišnici. Oba obtožena sta bila obsojena na smrt in sicer Ana Fischerjeva zato, ker je zločin izvršila, Nabernik pa zato, ker jo je k umoru nagovoril.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 11. aprila, ob 17.30: »Zaljubljena žena.« Red A.

Nedelja, 12. aprila, ob 14: »Jurček.« Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Ifigenija.« Izven.

Giovanni Cenato: »Zaljubljena žena.« Tridejanska komedija je slika sodobnega zakonskega trikotnika. V njej je pokazal dramatik taktiko pametne mlade zakonske žene, ki si na svojski način izvojuje izgubljeno ljubezen svojega moža. Igrali bodo: Sereno—Severjeva, Fabrizia—Nakrst, Eleono—Juvanova V., Agna—Gregorin, Anonablocka, Alico—J. Boltarjeva, Cortinija—Peček, Antonellija—Brezigar. Režiser: prof. Šest.

Nedelja v Drami: P. Golia: »Jurček.« Mladinska igra v 5. slikah. Zgodba o dečku Jurčku, ki mu je Veter odhpal moko iz koša in mu dal v zameno petelinčka, čudežno palico in zvonce. V dejanju Jurček izgubi in zopet pridobi Vetrove darove. Igrali bodo: Trobenta—Potokar, Piščalka—Peček, Meh—Raztresen, Jurček—Simčičeva, Matevž—Drenovec, Meta—Gabrijličeva, Veter—Vl. Skrbineš, Nevhita—Gale, Snežak—Brezigar, vila—Starčeva, možiček—Košič, krčmar—Pretnik, Urša—Rakarjeva, Peter—Košuta. Nadalje sodelujejo še: kozilek, pes, opica, kamela in medvedja družina. Režiser in inscenator: inž. B. Stupica, scenska glasba: B. Adamič. V nedeljo zvečer bodo ponovili Goethejevo klasično igro v stihih: »Ifigenija.« Pri tej priložnosti jo bo igrala prvič na našem odru Elvira Kraljeva, ki jo pozna naše občinstvo že iz nekaterih nastopov v raznih igrah. Ostala zasedba bo premierska: Toas—M. Skrbineš, Orest—Jan, Pilad—Nakrst, Arkas—Gregorin. Režiser: J. Kovič.

OPERA

Sobota, 11. aprila, ob 15: »Indija Koromandija.« Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 12. aprila, ob 15: »Prodana nevesta.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Franz Lehar: »Indija Koromandija.« — Mladinska opereta za velike in male. Zgodba o dveh lenih in lažljivih kljukcih, čevljarskih vajenih, ki se napotita v Indijo Koromandijo, kjer doživita najrazličnejše prigode. Izkušnje in deželi lenuhov in požeruhov vr privedeta zopet domov. Dirigent: R. Simoniti.

Obnovite naročnino!

vprašanja v kazenskem pravu (govor na komemoraciji). V Književnih poročilih ocenjuje S.B. prvi zvezek Razprav pravnega razreda Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, dr. Rudolf Sajovic pa dr. Stojana Bajčiča »Delovno pravni zbornik«. Dr. M. poroča o knjigi dr. Hansa Banera »Veščatenje primarnih isprav« (beograjska izdaja). Razne vesti beležijo osebne spomine in prinašajo zanimivo beležko dr. Antona Urbanca »Faberki v zgodovini odvetništva pri nas«. — Tudi ta zvezek »Slovenskega Pravnika« ima v prilogi odločbe kasacijske sodišča v civilnih stvareh. — Casopsis izhaja v redakciji univ. prof. dr. Rudolfa Sajovice.

Nov Shakespeare v slovenskem prevodu. Dodatno k članku, ki smo ga priobčili te dni, beležimo, da bo Zupancičev prevod Shakespeareove dramske pesnitve »Vihar« v izdaji Slov. matice stal: kartoniarni izvod za naročnike, ki se prijavijo do konca aprila, 20 lir, v platno vezan izvod 26 lir. Naročila sprejema Slovenska matrica v Ljubljani.

Rossinjeve proslave v Budimpešti. Te dni so v budimpeštanski cerkvi Belvaros izvajali v okviru Rossinjevih proslav mojstrov znamenito skladbo »Stabat Mater«. Prisotni so bili zastopniki Italije in predstavitelji madžarske vlade. Delo je izvajala kralj. opera pod vodstvom Otta Berga.

Sibelius in Nemčija. Večraj je bilo v Berlinu ustanovljeno posebno društvo, ki bo propagiralo skladbe največjega finskega komponista Sibeliusa. V zvezi s to ustanovitvijo je priredila berlinska Filharmonija koncert, ki je bil ves posvečen skladbam finskega muzika.

Dr. Mirko Černič.

Z

Prazniki na Campu Imperatore

Zivljenje pred prazniki je bilo na Campu Imperatore resda svojevrstno. Noč med velikim četrtkom in velikim petkom je bila čarobna: na nebu ni bilo oblaka, mesec je osvetljeval pokrajino, ki je žarela v tistostvenih belih svetlobi. Sneg, ki ga je čez dan razjedala topla odjuga, je v hladni noči zopet zmrazil. Nobene meglice ni bilo videti, čeravno se običajno pade po tej planoti. Prekrasen je pogled iz hotela na okoličnico, da se ga lepo željno človeško oko nikakor ne more dovolj naučiti.

Vsi prebivalci hotela smo danes rano vstali. Si bi bil greh prespati tako krasno jutro. Vse hiti na plano, v naravo. Vsi imajo lica debelo namazana s kremo, da se ubranijo premočnim sončnim žarkom. Pa saj je danes tudi zadnji dan, jutri se neha poslednji trening. Zato pa vsakdo čim bolj izrabiti poslednjo priliko, da se preda zdravilnemu vplivu sonca, čistemu zraku in snegu. Marsikdo se ne more sprijazniti z mislijo, da bo šel že jutri v dolino. Ljubljanci in še nekaj drugih bodo nedvomno ostali tu gorj preko velike noči. Večina prebivalcev hotela Campa Imperatore pa se odpravlja domov, da bodo v krogu svojcev preživeli praznike.

Vsako je hitel ven, le jaz sem ostal doma: ves sončni dan sem prebil doma, ker sem čakal na telefonski pogovor z Ljubljano. Šele tedaj sem nataknil dilce in ob sončnem zahodu odbrzel po strmini v globino.

Popoldne je prispelo nekaj novih gostov, ki bodo na Campu Imperatore preživeli preko velike noči. Med njimi je bil tudi danski poslanik pri Kraljevski vladi v Rimu s svojo družino. Med ostalimi zemljani, ki smo se zbrali v hotelu, pod visokim vrhom Corno Grande, je bil tudi filmski komik baron Ardia Rudolfo. S svojo šegavostjo je stalno zabaval publiko, njegovih učinkovitih dovtipov ni hotelo nikdar biti konca. Med gosti je bil znan samo pod imenom »baron«. Kjer se je pojavil, je postalo veselo in vsi smo ga komaj pričakovali. Ves hotel že poje našo pesem »Moj očka ma konj ča dva«. Ta pesem je med hoteljskimi gosti zelo priljubljena in je nikakor ne morejo dovolj prehevaliti. Naša harmonika je zmerom dvignila veselo razpoloženje in če je le za kratek čas utihnila, so si jo gostje poželeli.

Na veliko soboto nas je vrgel iz postelje silen piš. Mrzel veter je tako močno brl, da smo se bali, da bo odnesel naš hotel. Postalo je tudi znatno hladneje in ko smo pogledali skozi okno, smo videli, da snežni in da pokrajino zakriva gosta megla.

Zjutraj se je prva skupina gostov odpravila domov, z njo so odšli tudi vsi Ljubljanci, razen mene in Aquila in si ogledali to znamenito abruško mesto, ki sem ga že opisal.

Po obedu se je naglo bližal čas odhoda. Poslednjikrat smo se razgovarjali in si še izmenjali naslove. Tisti, ki smo se tukaj, smo s harmoniko na čelu spremili odhajajoče na postajo žične železnice. V snežnem meteu je vagonček kaj kmalu izginil našim očem.

Toda velikonočno jutro je bilo spet prekrasno. Pokrajina je na novo zasnežena, zapadlo je precej novega pršča. Bela odeja tako blišči, da jemlje vid. V tem tednu, kar smo na Campu Imperatore, je zapadlo že precej snega: videlo se je že kamenje in trava, toda novi sneg je ponovno pokril zemljo, ki se je bila tu pa tam pokazala.

Ob 9. uri dopoldne je bila v salonu sv. maša, ki so se udeležili vsi stanovanjci hotela. Vsi smo bili dobre volje in smo tudi ta dan krepko izrabili za smučanje.

Danes smo napravili številne ture s Campa Imperatore v dolino. Vsakokrat smo se pripeljali nazaj z žično železnico. Sneg je bil krasen in se je kakor najfinjša sipa pršil pod smučmi.

Tudi ponedeljsko jutro je bilo sončno, toda v daljavi so se na nebu zbirali črni oblaki, za katerimi se je kmalu skril sonce. To je tudi naš poslednji dan na Campu Imperatore. Počasj že pospravljamo svoje stvari v kovčege.

V torek smo se zadnjikrat peljali z žično železnico, tokrat v dolino. Dan je lep in smo ga posvetili ogledu pokrajinskega mesta Aquile, ki ga krasi predvsem številne romanske cerkve. Iz Aquile potujemo v prestolnico Italije, kjer ostanemo nekaj dni, da si bomo mogli ogledati vsaj glavne posebnosti.

Z Goreniskoga

Usoden padeč. Na Jesenicah se je nevarno ponesrečil upokojeni železničar Ignac Gorjanc. Imel je opravka v svoji kleti. Prevrtel se je s stola in se hudo polomil. Prepeljali so ga v bolnišnico v Celovec.

Dve odlikovanji. Ministerialni svetnik Wolseger, ki je iz Celovca premeščen k vladi generalnega guvernerja na Poljskem, je bil odlikovan od Adolfa Hitlerja z zlato zaslužno kolajno za 40letno državno službo. S srebrno kolajno za 25letno državno službo pa je odlikovan bivši prvi narodni socialistični predsednik koroške pokrajinske vlade Vladimir pl. Pavlovski. Obe ma je izročil odlikovanje gauleiter dr. Rainer.

Mali oglasi

Služba dobi

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Mizarja

samskega in trznega, takoj sprejmem. Ivan Javornik, Domobranska 7. 4349-1

Mehanika

za pisalne stroje itcem za Celje. Znanje nemškega potrebno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mehanika«. 4475-1

Prodajalica

začetnica itcem. Zeljasti: Tyrševa 77. 4465-1

Sobarico

za hotel sprejem. Plača dobra. Pisane ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pričina in politenae«. 4428-1

Natakarico

z obrtnim listom sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4466-1

Zasluzek

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Potujočemu

gospodu nudim dober postranski zaš. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanska pokrajina«. 4477-3

Prodajam

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Kavč

popolnoma nov, dvojna širina, prodam za 2200 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redkost«. 4470-6

Otroški voziček

globok, ugodno prodam. Novi trg 1-11. 4516-6

Kečijo

lahko, dobro ohranjeno, prodam B. Knežević, Dol. Logatec, Cevica 33. 4519-6

Prodajam

hrastovo pisalno mizo, hrastovo jedilnico, pianino in razne druge dobro ohranjene predmete. ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška. 4520-6

Kupim

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Otroški voziček

globok ali športni kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vozičke«. 4461-7

Papirne odpadke

čiste, suhe plačam najbolje. Dalmatinova 8, dvorišče. 4481-7

Štedilnik

manjši pločevinasti, kupim. Ponudbe z oznako cene na ogl. odd. Jutra pod »Štedilnike«. 4511-7

Nabavljal. zadruga

železničarjev v Ljubljani potrebuje 100 kom. solidno izdelanih, zložljivih, lesenih vrtnih stolov. Prevzame tudi stare, a dobro ohranjene. Družba ponudbe je poslati na naslov gornje zadruge v Ljubljani, Cesta Šoške Divizije 15. 4483-7

Kolesa

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Triciklje

različne velikosti, s prama balon-gumo, dobavljajo se po stari ceni: Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče), telefon 29-27. 4510-11

INSERIRAJ V »JUTRO«

Auto, moto

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Prodajam

Avto Ford Tudor M. 33, v brezhibnem stanju, z dobro pnevmatikom. Marušič, točilnica, Dol. Logatec. 4552-10

Tovorni avto

mali, nosilnost 600 kg, zelo dobro ohranjen, z generatorjem in na bencin, takoj naprodaj. Triglav, Resljeva c. 16, tel. 33-86. 4573-10

Pohištvo

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Več modernih

kuhinjskih naprav in dvokrilnih omar poceni prodaja Kriz, pohištvo, Vrhnika. Ogleda se v skladišču: Tyrševa 47, poleg kavarnice Majcen. 4456-12

Krasno spalnico

oročava imitacija, trikrat lakirana, ugodno prodaja pohištvo Gluhak, Ljubljana, Florijanska ul. 19. 4427-12

Nov eleganten kavč

širok za dve osebi in pisalna miza, zelo ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4509-12

Kapital

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Družabnika (-ico)

za masofaktorno trgovino, polno skladišče, itcem. — Koncesija, dobra moč, ugodno v Ljubljani, s kapitalom do 250.000 lir. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vse na polovico«, 4467-16

Lokali

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Trgovino

z inventarjem, event. z zalogo dobro dočnega blaga, na prometnem kraju v Ljubljani, zelo ugodno tukaj prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra eksistencija«. 4472-19

Delavnico

z vodovodom in kanalom itcem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kier koli takoj«. 4504-19

Posest

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Prodajam

Štiristanovniško hišo z velikim vrtom in južnem delu mesta, pripravno za vsako obrt. Poisnili: Jančar, Sv. Petra c. 27. 4594-20

Soba odda

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

15. aprila

ugodno oddam sobo v bližini vlade državnemu uradniku. Ogled med 2. in 3. uro. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4494-23

Stroji

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Stručnico

za najfiniša dela z vodilnim vretenom kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Precizna stručnica«. 4493-29

Sobe iste

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Opremljeno sobo

z dvema posteljami, itčeta dva gospoda za 15. april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačate«. 4498-23a

Gospod išče

lepo opremljeno sobo v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blizina Kongresnega trga«. 4515-23a

Živali

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Volčjaka

mladeža, čistokrv., itcem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Volčjake«. 4476-27

VSAK

naš naročnik je zavarovan.

ALI

ste poravnali naročnino?

Sirite

»JUTRO«

Iz Hrvatske

Najvišje cene za juca. Urad za nadzorstvo cen je določil najvišjo ceno jajcem pri proizvajalcu na 2 kuni.

Odlikovanje maršala Kvaternika. V okviru posebne svečanosti je izročil nemški poslanik v Zagrebu maršalu Kvaterniku veliki križec nemškega orla. Najvišje nemško odlikovanje je podelil Hitler maršalu Kvaterniku v znak priznanja njegovih zaslug za Nemčijo.

Nemška umetnostna razstava v Zagrebu. 19. t. m. bo v Strossmayerjevi galeriji v Zagrebu odprta razstava sodobne nemške plastike. 123 originalnih del 53 nemških umetnikov bo na ogled občinstvu. Večina razstavljenih del je v državni ali privatni posesti. Razstava nemške plastike bo prvič v Zagrebu in je doslej niti v domovini niso imeli prilike videti.

Pridelki

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Razno

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Kupim

1 vagon detele ali sladkarij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sladko se no«. 4512-33

Mravlje

zanedljivo uničile »Forekera sena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sladko se no«. 4512-33

INSERATI V »JUTRO«

Imaio velik uspeh

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrla moja žena, gospa

Angela Vidmarjeva

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto 11. t. m. ob 1/4. uri popoldne iz kapelice Adama in Eve na Žalah k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 9. aprila 1942.

Za vse sorodstvo — Josip Vidmar

VISITATE

DALL' 11 AL 27 APRILE LA FIERA DI MILANO

IL PIÙ GRANDE MERCATO D'ITALIA
5500 ESPOSITORI
15 NAZIONI PARTECIPANTI

INFORMAZIONI:
DIREZIONE FIERA DI MILANO — MILANO — VIA DOMODOSSOLA
ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO — MILANO

OBISCITE

OD 11. DO 27. APRILA MILANSKI SEJEM

NAJVEČJI TRG ITALIJE
5500 RAZSTAVLJALCEV
15 SODELUJOČIH NARODOV

INFORMACIJE:

Umrla je, previdena s tolažili sv. vere, najina dobra mama, oziroma stara mama, gospa

FANI PEČNIK

roj. HAJEK

K zadnjemu počitku jo homo spremili v soboto, dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne z žal — kapele sv. Frančiška — k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 10. aprila 1942.

Irena Jan, roj. Pečnik, hčerka
Zora Jan, vnukinja

Dotrpel je in nas zapustil za vedno naš dobri oče, stari oče, stric in tast, gospod

SEBENIK LOVRENC

trgovec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne z žal — kapelice sv. Petra — na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, ST. VID, NIKŠIČ, dne 9. aprila 1942.

Zalujoči:
JOSIP, RADO, sinova — ADELA, MILENA
por. RADOVIČ, DANICA, hčere — vnuki in
vnukinje — MILENA, sinaha — MIRKO, zet
in ostalo sorodstvo

Črni gusar

Roman

Toda velika španska zastava s križem, ki se je svetil v prvih solčnih žarkih, je še vedno vihrala vrhu glavnega jambora. Gusarji, razjarjeni nad trdovratnim odporom, so se zdaj pod vodstvom svojih kapitanov pognali v zadnji napad na gradič. Plezali so čez konopce, skakali čez ograje in z vseh strani udarjali na poslednje branilce sovražne ladje.

Črni gusar se je pomešal med zadnje borilce. Gusarsko sulico je bil vrgel proč in zgrabil za meč. Njegova ostrina je sikala kakor kača, odbijala vsako orožje, ki mu je hotelo predreti prsi, in zadrževala na desno in levo. Nihče se ni mogel umakniti njenim sunkom. Stal je sredi kupa mrličev, obdan od krvavih luž.

Tedaj je prihrumel Morgan s krdelom flibustirjev. Osvojil je bil prednji gradič in je zdaj hotel pobiti zadnje, ki so z obupnim pogumom branili zastavo nesrečne ladje.

Poveljnik ga je ustavil z besedami:

»Črni gusar zmaguje, a ne mori!«

Gusarji so odnehal in pobesili orožje, ki je bilo že dvignjeno za napad.

»Vdajte se!« je zaklical gusar in stopil k poslednjim špancem, ki so se zbirali okrog krmila. »Po-

darim vam življenje, ker ste hrabri možje!«

Neki višji podčastnik, edini, ki je bil še ostal, je stopil naprej ter vrgel svojo krvavo sekuro ob tla.

»Premagani smo!« je rekel s hripavim glasom.

»Storite z nami, kar hočete!«

»Poberite svojo sekuro, podčastnik,« je gusar odvrnil. »Ljudje, ki tako trdovratno branijo zastavo daljne domovine, so vredni mojega spoštovanja!«

Podčastnik je od začudenja odneval. Le malokdaj so gusarji komu prizanesli in skoraj nikoli niso vrtili premagancem svobode, ne da bi jim bili ti plačali odkupnino.

Izmed branilcev linijske ladje je bilo živih samo osemnajst mornarjev, in še teh večina ranjenih. Položili so bili orožje in so zdaj v nemi vdanosti pričakovali svoje usode.

»Morgan!« je zaklical gusar. »Spustite veliko šalupo v vodo in jo zalozite z živili za teden dni!«

»Kaj mislite vse te ljudi izpušiti, kapitan?« je z nezadovoljstvom vprašal poročnik.

»Da, poplačati hočem njihovo hrabrost!«

Ko je podčastnik to slišal, se je jel iceljuje zahvaljevati: »Zmerom se bom spominjal velikodušnosti Črnega gusarja!«

»Odgovarjajte mi na vprašanja!« je rekel kapitan.

»Govorite, poveljnik!«

»Odkod prihajate?«

»Iz Veracrusa.«

»Kam ste bili namenjeni?«

»V Maracaibo!«

»Ali vas je tamkajšnji guverner pričakoval?«

»Ne vem, gospod. Samo kapitan bi vam bil mo-

gel povedati.«

»Prav imate. H kateremu brodogovju je spadala vaša ladja?«

»K brodogovju admirala Toleda!«

»Kakšen tovor vozite v prostoru za balast?«

»Samo krogle in smodnik!«

»Idite! Svobodni ste!«

Španec se je obotavljal, nato je v zadregi dejal:

»Na ladji so še druge osebe, poveljnik!«

»Ujetniki?«

»Ne, ženske